

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА
ДИЗАЙНУ
Факультет дизайну
Кафедра мистецтва та дизайну костюма

УДК 7.012:687.016

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

**на тему: «Розробка колекції молодіжного одягу на основі дослідження
матеріальної культури корінних народів Північної Америки»**

Виконав(ла): здобувачка освіти групи БЗДо-19
спеціальності 022 Дизайн

освітньої програми Дизайн одягу _____

Аліна АЛДОШИНА _____

Науковий керівник д. мист., проф., Наталія
ЧУПРИНА

Рецензент к.т.н., доц. Тетяна СТРУМІНСЬКА

АНОТАЦІЯ

Алдошина А.В. Розробка колекції молодіжного одягу на основі дослідження матеріальної культури корінних народів Північної Америки – Рукопис.

Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 022 Дизайн – Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, 2023 рік.

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано, що сучасна мода немислима без етнічного стилю, адже саме ним щорічно надихаються сотні дизайнерів, щоб додати в свої колекції щось особливе і унікальне. Він оригінальний, самобутній і багатогранний. Повернення до фольклору та історії зараз привносить колосальну новизну і різноманітність в індустрію моди.

Актуальність теми підтверджено значним зростанням інтересу в середовищі дизайнерів до етнічних особливостей різних національних культур, що відзначається новими оригінальними та самобутніми рисами. Охарактеризовано, що історія та тенденції розвитку культури та національного мистецтва корінного населення Північної Америки складають надзвичайно цікавий та багатий матеріал для творчих пошуків сучасних дизайнерів. Визначено, що особливо цікавий матеріал представляє дослідження форм та засобів декорування національного костюма індіанців Північної Америки.

В роботі проведено художньо-композиційний аналіз форм та елементів оздоблення національного костюма індіанців Північної Америки; за результатами аналізу розроблено колекцію молодіжного жіночого одягу.

Ключові слова: *дизайн костюма, матеріальна культура, етнічний стиль, традиційне вбрання, проєктний образ*

SUMMARY

Aldoshina A.V. Design of a collection of youth clothing based on the study of the material culture of the indigenous peoples of North America - Manuscript.

Qualification work of higher education applicant of the first (bachelor) level in specialty 022 Design – Kyiv National University of Technology and Design, Kyiv, 2023.

In the qualifying work, it is substantiated that modern fashion is unthinkable without ethnic style, because hundreds of designers are inspired by it every year to add something special and unique to their collections. It is original, distinctive and multifaceted. A return to folklore and history is now bringing colossal novelty and variety to the fashion industry.

The relevance of the topic is confirmed by the significant growth of interest among designers in the ethnic characteristics of various national cultures, which is marked by new original and distinctive features. It is characterized that the history and trends of the development of culture and national art of the indigenous population of North America constitute extremely interesting and rich material for the creative pursuits of modern designers. It was determined that the study of the forms and means of decorating the national costume of the North American Indians is a particularly interesting material.

The work carried out an artistic and compositional analysis of the forms and elements of the decoration of the national costume of the North American Indians; based on the results of the analysis, a collection of youth women's clothing was developed.

Keywords: *costume design, material culture, ethnic style, traditional clothing, project image*

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1 Аналітичний	7
1.1. Передумови вивчення культури народів Північної Америки	7
1.2. Народи Північної Америки: особливості культури та традицій	9
1.3. Арктичний ареал культури. Ескімоси та алеути	11
1.4. Корінні культури Південного заходу. Навахо та апачі	15
1.5. Естетичні та декоративні особливості одягу корінних народів Північної Америки	17
1.6. Хутряний одяг та вироби, народів Північної Америки, особливості декорування	21
1.7. Традиційний костюм народів Північної Америки	22
Висновки до розділу 1	26
Розділ 2 Проектно-композиційний	27
2.1. Сучасна інтерпретація мистецтва корінних народів Північної Америки в моді, актуальність обраної теми	27
2.2. Індіанські мотиви, різноманітні кольори, сексуальність та інші тренди майбутнього сезону	30
2.3. Портрет споживача колекції	32
2.4. Структура проекрованої колекції, загальна стилістика розробленого проектного образу	33
2.5. Пропозиції образно-ескізного рішення колекції	34
Висновки до розділу 2	37
Розділ 3 Конструкторський	38
3.1. Характеристика асортименту і вибір моделі	38
3.2. Художньо-технічне оформлення та опис зовнішнього вигляду оделі	39
3.3. Вибір матеріалів	46
3.4. Характеристика ниток і фурнітури	49
3.5. Вибір раціональної технології обробки швейного виробу	53
Висновки до розділу 3	58
Загальні висновки	59
Список використаних джерел	60
Додаток А	65
Додаток Б	72

ВСТУП

Останнім часом тенденція етнічного напрямку в моді стала надзвичайно актуальною, що зумовлене прагненням зберегти національну автентичність в умовах глобалізації сучасного світу.

Актуальність теми підтверджено значним зростанням інтересу в середовищі дизайнерів до етнічних особливостей різних національних культур, що відзначається новими оригінальними та самобутніми рисами. Історія та тенденції розвитку культури та національного мистецтва корінного населення Північної Америки багатогранні і викликають інтерес для творчих пошуків сучасних дизайнерів. Уваги заслуговують засоби оздоблення та декорування одягу та його елементів, матеріали, фарбування та методи виготовлення.

Мета роботи полягає в проведенні художньо-композиційного аналізу національного костюма індіанців Північної Америки, з метою розробки жіночого одягу.

Предмет дослідження: особливості формування національної культури та костюма індіанців Північної Америки, засобів декорування та побудови комплексу одягу.

Об'єкт дослідження: тенденції формування сучасної моди та формоутворення жіночого одягу, з використанням елементів етнічного костюма.

Методи дослідження: В кваліфікаційній роботі використано сучасні методики досліджень: літературно-аналітичний, історіографічного аналіз, методи класифікації.

Теоретичне та практичне значення роботи полягає в проведенні аналізу типових ансамблів одягу індіанців Північної Америки та особливостей декорування, з метою визначення можливостей використання досліджень в творчій роботі по розробці колекцій одягу.

Апробація результатів дослідження. Теоретичні результати дослідження було оприлюднено та обговорено на VI Міжнародній студентській науковій

конференції «Наука сьогодні: від досліджень до стратегічних рішень» (ГО «Молодіжна наукова ліга», Суми, 2 червня 2023 року).

Дизайн-проект колекції одягу за результатами досліджень представлено в програмі Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів-модельєрів «Печерські каштани» (Київ, КНУТД, 2023 року).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи складає 77 сторінок; обсяг основної частини роботи – 64 сторінок; додатки складають 13 сторінок.

РОЗДІЛ 1

АНАЛІТИЧНИЙ

Зміст індіанського мистецтва здається сьогодні дуже актуальним. У творчості цих народів звучить тема єдності людини і природи, рівності людей перед нею. Величезний духовний потенціал, що міститься в їхній культурі, не може не звертати увагу на найглибші аспекти сприйняття естетики традиційної культури та фольклорної стилістики.

Фольклорний стиль познайомив світ із культурою мешканців різних країн та континентів. Костюм, як частина матеріальної культури народу, промовистою та зрозумілою мовою розповідає про народ, який його створив. Вірність традиціям народного костюма та відверте прагнення до інновацій сучасності, до рішень гостро сучасних, поєднання різних стилів, наприклад, фольклорного з класичним чи спортивним – є принципом сучасної моди.

1.1. Передумови вивчення культури народів Північної Америки

Всі індіанські народності та племена Північної Америки, незважаючи на різний спосіб життя, мали між собою спільні риси: мова, ритуали, тактика полювання, види мистецтва, писемність тощо. ореол романтики, що оточує ці народи, не давав спокою дослідникам протягом кількох століть. Проте, всі їхні дослідження дуже далекі від систематизованої історії культури корінних народів Північної Америки, оскільки культурний пласт безмежно великий для узагальненої систематизації.

Однак, багато кроків зроблено в минулі століття на цьому шляху. справа в тому, що відомості про ці народи та їхню культуру дуже старанно знищувалися завойовниками, які бажали винищити дух волелюбності та незалежності індіанців. Тому все, що вдається зібрати дослідникам, – це уривчасті відомості про традиції та культуру окремих народів, численні легенди, письмові та матеріальні артефакти, а також згадки сусідніх, більш вивчених чи існуючих дотепер індіанських народностей.

Дуже цінні та цікаві відомості про звичаї, обряди та побут окремих племен розповів у XIX столітті Джон Теннер [53]. Він не професійний дослідник, але в ранньому дитинстві був викрадений зі своєї сім'ї і тридцять років провів у різних індіанських племенах Північної Америки. Згодом він опублікував багато інформації про тотеми, пости та сновидіння, їх роль у формуванні культури та релігії народностей Північної Америки.

Розвинув тему про тотеми та міфологію відомий дослідник язичницьких релігій Едвін Джеймс [8], який присвятив доісторичній (передєвропейській) міфології індіанців кілька експедицій по Америці.

Багато років своєї роботи присвятив дослідженню мистецтва корінних народів Північної Америки Крістіан Феєст. Зібраний ним матеріал дає уявлення не просто про мистецтво чи зв'язок його з міфологією, а й розширює вже існуючі знання про звичаї, спосіб життя індіанців загалом [52].

Свій внесок у вивчення культури окремих північноамериканських племен зробив також дослідник індіанських культур Центральної та Південної Америки Мілослав Стінгл. Саме він першим звернув увагу на деяку схожість міфології та мистецтва інків та атапасків (племен цієї мовної групи), з чого зробив висновок (і довів його), що атапаски (зокрема, апачі та навахо) були безпосередньо та близько знайомі з культурою інків [10].

Проте, індіанська культура описана у дослідних нарисах і есе. У літературі її опис так само яскраво. Дж. Ф. Купер, попередньо збираючи реальний історичний матеріал про життя індіанців, не значно змінюючи, виразно зобразив його у своїх безсмертних історичних романах [50].

Один із дослідників його творчості, Джон МакВільямс, лінгвіст та історик, вивчаючи і порівнюючи романи Купера з реальною інформацією про життя індіанців, зробив висновок, що роман «Останній з могікан» ближчий до дійсності, ніж будь-який інший твір про індіанців, точніше за інших передає їх звичаї, звичаї, культуру та традиції [51].

1.2. Народи Північної Америки: особливості культури та традицій

До корінних народів Північної Америки відносять жителів Аляски та арктичної частини континенту ескімосів та алеутів (північні регіони США та Канади), індіанське населення, в основному зосереджене в центральній та південній частині материка (США, Мексика), також гавайський народ, що живе на острові Гаваї в Тихому Океані.

Вважається, що ескімоси перебралися на територію Північної Америки з Азії та далеких просторів Сибіру в той час, коли ще Аляска та материк Євразія не були відокремлені одна від одної Берінговою протокою. Пересуваючись уздовж південно-східного узбережжя Аляски, стародавні племена рухалися вглиб Північноамериканського континенту, так близько 5 тисяч років тому ескімоські племена заселили арктичне узбережжя Північної Америки.

Ескімоси, що жили на Алясці, переважно займалися полюванням і рибальством, якщо дозволяли погодні умови – збиранням. Полювали на тюленів, моржів, білих ведмедів та інших представників арктичної фауни, наприклад, на китів, причому весь видобуток використовувався практично без утилізації, у справу йшло все – і шкури, і кістки, і нутрощі. У літній період жили в чумах та ярангах (житло зі шкур тварин), взимку в голку (теж житло зі шкур, але ще додатково утеплене блоками зі снігу чи льоду), займалися оленярством. Жили невеликими групами, які з кількох родинних сімей, поклонялися злим і добрим духам, був розвинений шаманізм [1].

Традиції та звичаї корінних народів

Північна Америка – величезний континент, що став домом для представників великої кількості різних народностей, кожен з яких за своїм самобутнім і унікальним, має свої власні традиції та звичаї.

Ескімоси живуть невеликими сімейними громадами, дотримуються принципів матріархату. Чоловік входить у сім'ю дружини, якщо вона вмирає – чоловік повертається до будинку батьків, діти з ним не йдуть. Спорідненість вважається по лінії матері, шлюби укладаються в ранньому віці за попередньою домовленістю. Часто практикується звичай тимчасового обміну дружинами як

дружній жест чи знак особливого розташування. У релігії розвинений шаманізм, шамани – керівники культу. Тяжкі природні умови, постійна загроза голоду та смерті у разі невдачі на полюванні, відчуття повного безсилля перед силою суворої арктичної природи, все це змушувало ескімосів шукати втіху та порятунку у проведенні обрядів та ритуалів. Широкої популярності користувалися заговорені амулети, обереги, використання різних магічних заклинань.

Алеути поклонялися духам померлих тварин, особливо ними шанувався кит, коли в селі помирав чоловік-мисливець його ховали в печері, поклавши між двома ребрами кита [2].

Індіанські племена Північної Америки вірили у надприродне походження світу, який, на їхню думку, створили таємничі сили, у племен сіу вони називалися вакан, ірокези говорили – оренда, алгонкіни – маніту, а Кітчі Маніту був той самий верховний дух, якому все підкорялося. Син Маніту Ва-са-ка з червоної глини виліпив плем'я людей, навчив їх полюванню та полюванню землеробства, навчив танцювати ритуальні танці. Звідси і особливе шанування індіанцями червоного кольору, червоною фарбою вони натирали своє тіло і обличчя з особливо урочистих випадків, як дівчата в племенах Каліфорнії і Північної Дакоти на весільній церемонії.

Також індіанці, пройшовши шлях розвитку багатьох народів світу, обожнювали природу та її сили, поклонялися божествам Сонця, Неба, Вогню чи Неба. Також вони шанували духів, покровителів племен (різні рослини та тварини), які мали назву тотем. Такий дух-покровитель міг бути у кожного індіанця, побачивши його уві сні, людина відразу височіла в очах своїх одноплемінників могла прикрасити себе пір'ям і черепашками. До речі бойовий головний убір з орлиного пір'я одягався вождями і видатними воїнами лише в дуже урочистих випадках, вважалося, що він має велику духовну та лікувальну силу. Також символом доблесті будь-якого чоловіка воїна вважалася спеціальна сокирка з довгою рукояттю з рогу оленя-карибу – томагавк [3].

Однією з відомих індіанських традицій є древній ритуал розкурювання люльки світу, коли індіанці сідали у велике коло і зраджували один одного своєрідним символом світу, благополуччя і процвітання – люлькою світу. Починав ритуал найшановніша людина в племені – вождь чи старійшина, він розкурював слухавку, затягувався пару разів і зраджував її далі по колу і всі учасники церемонії мали зробити те саме. Зазвичай цей ритуал проводився під час укладання мирних договорів між племенами.

Знаменитими гавайськими традиціями та звичаями вважаються вручення квіткових гірлянд (лей), які вручають разом із поцілунком у щоку всім приїжджим прекрасні дівчата-гавайки. Приголомшливі за красою леї можуть бути зроблені з троянд, орхідей та інших екзотичних тропічних квітів, причому знімати гірлянду за легендою можна тільки в присутності тієї людини, яка її подарувала. Традиційне гавайське алоха, означає як слова вітання чи прощання, воно відбиває всю гаму почуттів і переживань, їм можна висловити і співчуття, і доброту, і радість, і ніжність. Самі корінні жителі островів упевнені, що алоха – це не просто слово, а основа всіх життєвих цінностей народу.

Культура острова Гаваї багата на забобони та прикмети, в які народ досі вірить, наприклад, вважається, що явище веселки або дощу це знак особливого розташування богів, особливо добре, коли весілля проходить під дощем. А ще острів відомий чарівним танцем хула: ритмічні рухи стегон, витончені паси рук та унікальні костюми (пишна спідниця, виготовлена з волокон пальми рафії, вінки з яскравих екзотичних кольорів) під ритмічну музику на барабанах та інших ударних інструментах. У давнину це був ритуальний танець, що виконувався виключно чоловіками [4].

1.3. Арктичний ареал культури. Ескімоси та алеути

Найсуворішою культурною територією є Арктика, тундрове царство, населене *ескімосами* (у Канаді, Алясці та східно-сибірській Арктиці) та *алеутами* (набагато менша група в Арктиці Аляски).

Алеути – острівний народ тихоокеанської Півночі – мисливці на морських ссавців, рибалки, збирачі. Їх життя невіддільне від моря. Алеути полювали на морських видр і тюленів, північних морських котиків і морських левів, великих і малих китів, дельфінів, морських їжаків, а так само лисиць, бакланів, качок, гусей. Крім того, вони ловили рибу – тріску, палтус, лососевих. Алеути виходили в море кожний на своїй байдарці. Її каркас складався з еластичного дерев'яного кістяка – ґратки. Частина ґратки скріплялися між собою китовим вусом. Зовні байдарку обтягували шкірою морських левів. Алеути поклонялися духи природи в образах тваринних. Однією з таких тварин був кит. Кит взагалі грав в житті алеутів особливу роль. Ребра і черепи китів часто знаходять в древніх алеутських похованнях. Часто череп вмерлого мисливця лежав між двома китовими ребрами. Алеути робили мумії з тіл шановних вмерлих і ховали їх в печерах. Цей спосіб поховання був відомий алеутам з глибокої древності [49].

Мисливець, який відправлявся на промисел, був ретельно екіпірований. Його тіло зберігало від холоду вбрання, зроблене з пташиних шкурок. На верхній одягу наливалася водонепроника камлея з кишок нерпи, в шви якої вшивалися мініатюрні пучки червоних пташиних пер – обереги, що охороняють мисливця під час промислу від сил зла і що залучають здобич. Для полювання на морських ссавців алеути використовували гарпуни з металевими дощечками, списи, які отримали назву «бобрових стрілок».

Рятуючись від негоди, вони споруджували житла, зариті глибоко в землю. Традиційне житло алеутів являє собою землянку з входом через димовий отвір. Всередину житла спускалися по колоді із зарубками.

Матеріалом для виготовлення знарядь промислу, зброї і посуду служили камінь, кістка, плавник (дерево, прибите морем до берега), трава. Чоловіки користувалися кам'яними, пізніше залізними кинджалами, жінки – широкими, короткими горизонтальними, злегка зігненими сланцевими ножами («пекулками» або «улу»).

За допомогою голок, зроблених з кісток птахів, алеутські майстрині шили одяг, обтяжки для байдарок, виготовляли шкіряні гаманці на продаж, водотривкий одяг з кишок морських ссавців.

Алеутки були дуже майстерні в плетінні рогож і кошиків. Ще на початку ХХ століття алеутські жінки робили з трави і вербових лозин кошики, виконані в техніці кільцевого плетіння. У давнину такі кошики використовувалися як сумки нарівні з сумками зі шкур морських ссавців. Вони плелись з різнокольорових волокон трави, переважно жовтавого і коричнюватий відтінків. Використовуючи різноманітність кольорів трав'яних волокон, майстрині створювали геометричний орнамент, в основі якого лежали символічні фігури: ромб, прямокутник, трикутник, зигзаг.

Алеути – і чоловіки, і жінки – носили довгий глухий одяг з рукавами без капюшона. Чоловіче вбрання шили зі шкурок птахів, жіноче – з шкур морських бобрів і котів, вовною у всередину. На ногах алеути носили чоботи з шкіри морських тварин. Одяг був чудово пристосований до життя в умовах океанської тундри – Алеутських островів [47].

З давніх часів алеути шили унікальний одяг зі шкурок птахів – парення з топорков. На виготовлення парення йшло 300 – 400 шкурок. Шкурки знімали панчохою з тулубів топорков, виробляли і зшивали сухожильними нитками.

Парення з пташиних шкурок шили двосторонніми. Їх можна було носити назовні як пір'їнками (в дощовий час року), так і виробленою шкірою (пір'я приємно холодило тіло в теплу пору року). Шкурки викладали ярусами і акуратно зшивали. Між горизонтальними рядами шкурок прокладали смужки шкіри, фарбованої червоною фарбою. Понад смужок шкіри робили вишивку. Вишивали одяг оленячою волосиною. Зараз ця технологія втрачена, але раніше майстрині так майстерно працювали костяними голками, що на вивороті шкіряної смужки не залишалося слідів від вишивки. Біла довга оленяча волосина, вийнята з під шийної сережки оленя, вважалася священною і розглядалася як оберіг.

Одним з основних елементів мисливського костюма алеутів були дерев'яні козирки, прикрашені вусами морського лева, і конічні головні убори, також зроблені з дерева, які носили представники родової верхівки.

Ескімоська мовна сім'я має дві основні гілки: інуїтську та юпікську. Інуїти живуть у Гренландії та арктичній Канаді, тоді як юпіки мешкають на Алясці та в Східному Сибіру. (У Канаді та Гренландії термін «ескімос» часто вважається образливим; замість нього використовується «інуїт») [5].

Культура інуїтів (Рис. А.1.) відноситься до творів мистецтва, створених людьми Арктики, або інуїтами, раніше відомими як **ескімоси**. Культура інуїтів починається з культур додорсетського періоду ще в 4000 р. до н.е. і триває до наших днів [6].

Ескімоси живуть в американській Арктиці і субарктике. Вони населяли обширну область від Берінгової протоки до Гренландії. Особливе місце в системі життєзабезпечення інуїтів грало полювання на кита. У полюванні на морських ссавців ескімоси використали два типи човнів каяк і умиак. Каяк безшумний і швидкохідний. Мисливець, сідаючи в нього, щільно застібав пояс навколо талії. Якщо човен перекидався, зіткнувшись з крижиною, мисливець міг перевернути її зворотно ударом весла не набравши води. Головним знаряддям полювання у інуїтів був гарпун з відстрілюючим наконечником [49].

Інуїти селилися невеликими групами, між якими підтримувалися слабкі зв'язки. Влітку їхні житла являли собою конусоподібні споруди з жердин, покритих берестой і корою. Зимові житла – це землянки з одним або двома житловими приміщеннями і кімнатою для зберігання запасів біля входу; всередині житла знаходилися спеціальні спальні місця.

Під час мисливських експедицій в центр районах американської Арктики інуїти будували сніжні житла, які отримали назву іглу. Всередині іглу споруджувалася запона з шкур, яка служила житловою камерою. у разі раптової заметілі, інуїти заривалися в сніг разом з собаками і перечікували негоду. У іглу часто жили по дві сім'ї. Внутрішній простір обігрівався жиринками – площками

з мильного каменя з плаваючим в тюленьчому жиру гньотом. На жиринках готували їжу.

У ремеслі особливою галуззю мистецтва було різьблення по кістці, причому тільки на моржевому іклі. З нього робили руків'я знарядь праці, додаючи їм форму тварин і людей, побутові і культові предмети. Майстри-різьбярі створювали вельми реалістичні скульптурні композиції за участю людей і тварин, а так само зображень духів. Такі фігурки називалися пеликенами. Пеликени – це духи багатства і достатку; таку фігурка інуїти носили як талісмани.

Одяг інуїтів був добре пристосований до холодного клімату Арктики. Літній одяг шився з хутра в один шар, причому обов'язково хутром до тіла. Зимовий – в два шари, причому один шар був звернений хутром до тіла, іншої хутром назовні. Одяг шився з хутра оленя. Чоловіки ходили в коротких куртках – кухлянке з капюшоном з шкіри оленя або тюленя, звернених хутром до тіла [47, 49].

1.4. Корінні культури Південного заходу. Навахо та апачі

Мистецтво культури навахо традиційно засноване на гендерних ознаках. Чоловіки, які вважаються статичними за своєю природою, створюють картини піском для ритуалів зцілення. Оскільки схема має бути точною, якщо потрібно вилікувати хвору людину, вважалося, що для цієї роботи краще підходять чоловіки. Оскільки малюнки з піску повинні бути знищені наприкінці ритуалу, традиція вимагає, щоб малюнки не фотографувалися чи іншим чином документувалися. Жінки, з іншого боку, вважалися більш динамічними за своєю природою і тому краще підходили для створення тканих тканин, таких як ковдри та килими, візерунки яких не обов'язково повинні бути точними. На відміну від малюнків піском, ковдри та килими створені для тривалого використання, тому їх можна фотографувати [7].

Найдавніший тип кераміки навахо, знайдений при розкопках, був утилітарним посудом, датованим 1500-1700 роками. Після Довгого переходу в

1860-х роках промислові вироби стали доступними через торговельні пости, і це спричинило величезне уповільнення виробництва кераміки навахо. Кераміку тоді виготовляли переважно для обрядового використання.

Традиційна кераміка племені навахо зазвичай має незначний дизайн або зовсім його не має. Зазвичай наноситься розплавлена смола, що надає глянцевого покриття та робить кераміку водонепроникною [8].

Випадкові сірі та чорні плями на шматках кераміки називаються хмарами вогню, спричиненими прямим контактом із палаючим паливом під час випалу. Деякі вироби прикрашені аплікаціями або візерунками, вигравіруваними або вирізаними на кераміці.

У традиційній кераміці навахо автентичність зазвичай можна визначити за наявністю смоляної глазури. Сучасні вироби зазвичай виготовляються для комерційної торгівлі, що призводить до відродження виробництва кераміки навахо. Сучасна кераміка навахо не обмежується традиційними методами та стилями, і це ремесло знає нових і творчих адаптацій.

Навахо вірять, що Святі люди, які походять від Першого чоловіка та Першої жінки, виготовляли кошики для церемоніальних цілей. Кожна частина кошика має особливе значення. Сьогодні, крім церемоніального використання, навахо також використовують кошики як домашні виставки [9].

Як впливає з назви, кошик використовується на весільних церемоніях навахо (Рис. А.2.).

Мистецтво апачі. Мистецтво, створене корінними американцями апачами, зазвичай розповідає історію їхнього індіанського досвіду. Прикладом є стиль «сльоза». Він представляє смерть воїнів після битви з армією США в 1870 році, коли 75 воїнів-апачів з'їхали зі скелі поблизу Суперіора, штат Арізона, замість того, щоб зіткнутися з полонем і поразкою. Символи, які апачі використовували у своєму мистецтві, включають наконечники стріл, смуги грому та найсвятіший з усіх символів для апачів – священний обруч, який представляє вождя індіанців [10].

Жінки-апачі зазвичай одягалися в сукні з оленьої шкіри, тоді як чоловіки носили казенний одяг і бойові сорочки. Намистини пришивали до одягу в духовних малюнках, щоб захистити власника від ворогів і принести удачу. Апачі, які жили на рівнинах, є основною групою, яка розвинула гончарство. Через свій міграційний спосіб життя, який передбачав полювання на великі стада бізонів на рівнинах, вони не мали при собі великої кількості предметів, таких як керамічний посуд. Познайомившись із пуеблоанською керамікою, апачі швидко розвинули навички та любов до мистецтва, і зробили свій слід, створюючи красиві товсті та тонкі керамічні вироби [11].

Корінні американці апачі відомі своїми бісероплетіннями, особливо племена, які жили поруч з рівнинними індіанцями. На їхні шкіряні бойові сорочки нашивали намистини на щастя. Виготовляли також сумки з бісеру, перо для стріл, покривала для сідла тощо.

Чоловіки-апачі перейняли бавовняну сорочку-туніку та штани мексиканців, а жінки-апачі носили ситцеві сукні, імітуючи одяг мексиканських жінок. Шкурні мокасини з бісерним декором носили як чоловіки, так і жінки.

Вони носили головні убори з пір'я, довге волосся та розмальовували свої обличчя певними малюнками залежно від того, чи була подія релігійною, святковою чи церемоніальною, перш ніж воїни вирушили битися з ворогом (Рис. А.3.) [12].

1.5. Естетичні та декоративні особливості одягу корінних народів Північної Америки

Індіанці могли бути одягнені по-різному. Племена рівнин, і навіть північних і східних районів носили більше одягу, ніж племена, котрі жили у теплих південних районах. Останні, як і жителі району Великого Басейну, ходили практично без одягу: у чоловіків була лише пов'язка-фартух на стегнах, а у жінок – спідниця. Індіанці південних районів наносили татуювання по всьому тілу: це були різні химерні смуги та різноманітні різнокольорові візерунки. Вони також розфарбовували тіло білою, червоною та коричневою охрою. Татуювання

застосовували і деякі племена центральних та східних районів. Войовничі індіанці кеддо, які утворили федерацію біля Оклахоми, Канзасу і Арканзаса, настільки рясно покривали себе татуюванням, що перші англійські поселенці називали їх «індіанські пікти».

У більшості районів жінки зазвичай носили або шкіряні сорочку та спідницю, або сорочку-сукню та ноговиці [13].

Чоловіки носили короткі штани та ходили з оголеним торсом; у холод чи дощ вони використовували покривало, що нагадувало плащ-накидку. Рубахи носили лише чоловіки, які займали високе становище, та й переважно під час святкових церемоній. Пишні вбрання, описані в романах Вікторіанської епохи і показані у фільмах, з'явилися порівняно недавно, коли індіанці почали використовувати в одязі шовк, стрічки, оксамит і сатин, наслідуючи білих людей, з якими їм доводилося зустрічатися в містах, під час руху по річках та в військових гарнізонах. Індіанці запозичили у білих і фасон одягу, тому після 1860 р. наряди індіанців стали являти собою пародію на традиційне індіанське вбрання [15].

Не можна сказати, що хутро та шкіра, які індіанці використовували в одязі до того, як вона різко змінилася під впливом білих людей та шоу «На Дикому Заході», були гіршими за якість, ніж у європейців. Хутро і хутро відрізнялися високою якістю, а одяг з них не поступався тій, яку роблять сьогоденні майстри. Шкіри і шкіра знаходили різне застосування. Невироблені шкури не поступалися за твердістю та міцністю кістки та пластмаси; з них робили щити, захисні покриття і вже згадувані парфлеші. Зі шкур бізона, марала, лося, оленя, антилопи та інших тварин індіанці виробляли таку м'яку шкіру, як ніде більше. Шкуру ретельно натирали сумішшю з мозку та печінки тварин, кислого молока та кори в'яза, а потім довго вимочували у воді. Після того, як шкура була висušена і натиснута на раму, її можна було розрізати на частини і використовувати для пошиття одягу, сумок, шкіряних мішків, сорочок і блуз, ноговиць, взуття, сагайдак для стріл і ще тисячі й одного предмета. Багато племен мали свої власні рецепти виготовлення шкіри та виробів із неї. Так, плем'я рівнинних кроу

настільки вміло виробляло шкури оленів, бізонів і маралів, що зроблені з отриманої шкіри одяг та покриття для наметів-типу дуже швидко висихали і після найсильнішого дощу, який не завдавав їм жодної шкоди [16].

Оскільки всілякі прикраси – вроджена пристрасть індіанців, їх часто наносили як на шкіряний одяг, так і на інші вироби зі шкіри. Робили бахрому, вишивки, наносили малюнки, а також прикрашали бісером, черепашками, голками дикобраза та пір'ям. Крім шкіряного одягу, було багато способів виробництва та прикраси одягу з інших матеріалів. Індіанські жінки майстерно ткали, плели, вишивали, робили складки на одязі, обшивали його тасьмою – причому як вручну, так і використовуючи ткацький верстат як імпровізований, так і справжній. Вони досягли у цьому дуже високого рівня – про це ми докладніше поговоримо пізніше. Рубахи та блузки, сукні, ремені, пояси-кушаки, плащі-покривала, як звичайні, так і для вождів, накидки-пончо та багато іншого – все це було зроблено індіанськими ткалями. Що стосується дітей, то перший одяг вони одягали в 5–6 років, коли їх починали вчити дорослим заняттям і правилам поведінки, а до цього вони бігали голяка, маючи на ногах лише взуття, оскільки навколо було багато гримучих змій, мурах та інших небезпечних істот. Індіанці мали кілька пар мокасин – як з високим верхом, так і з низьким, як на м'якій, так і на твердій підшві. Одні призначалися для відпочинку, інші – для занять сільським господарством, треті для полювання та переслідування дичини і т. д. Якесь взуття носили щодня, якесь тільки у свята. Вирушаючи на полювання, індіанець брав із собою дві-три пари взуття. І у мирний час, і на війні індіанці були великими чепуринами; вони розряджалися як павичі, постійно чепурилися і гордо демонстрували свої вбрання [17].

Важливою складовою індіанського туалету були зачіска та головний убір. В основному індіанці носили довге волосся, перехоплюючи його ззаду ремінцем, вузькою головною пов'язкою або хусткою. Деякі племена намазували волосся брудом чи жиром; їм надавали різну форму, щоб, наприклад, відрізнити неодруженого від одруженого або досвідченого воїна від зеленого молодика. У ряді племен воїни обривали голову, щоб залякати супротивника. При цьому

зазвичай залишали або невелику кіску, або чубчик, що стирчав, як гребінець півня. І чоловіки і жінки носили сережки, розмір яких залежав від займаного становища, а також намисто, підвіски, кільця та найрізноманітніші браслети для рук та ніг [18].

Існували також суворі правила щодо оперення в головному уборі. Один воїн мав право носити одного орлиного пера, інший – двох. Пір'я та шматочки хутра як на голові, так і на інших частинах тіла означали відзнаки та відповідали тому чи іншому військовому рангу чи заслугам. Хутро видри, бобра, дикої кішки, а також шкуру пантери належало носити лише видатні заслуги, які мали. Носив хутро лисиці або єнота мав великі заслуги в порівнянні з тим, хто носив хутро білки.

Найвідоміший бойовий головний убір індіанців, що складався з декількох рядів пір'я, що розвіваються і спадають на плечі, був винайдений індіанцями лісових районів сходу. Звідти він досяг району Рівнин; Найбільшою популярністю він мав у індіанців сіу. Інші рівнинні племена використовували головний убір зміненого дизайну: так, чорноногі носили пряму з боків корону з пір'я. Однак найкрасивішим і найоригінальнішим був головний убір каліфорнійських індіанців. Він складався з оперення, викладеного пір'ям ворона та червоного дятла, в яке були вставлені витончені тростинки з квітками маку або пухнастими грудочками бавовни на кінцях. Багато хто обходився простими головними уборами із соломи чи кори дерев, що нагадували панями. Адже життя індіанця переважно складалося не зі свят, а зі звичайних буднів.

Цікавий необхідний аксесуар для народів Арктики та їхнього клімату – снігові окуляри для захисту очей від опіків, так звана – снігова сліпота – це опікове ураження ока, пов'язане з ураженням ультрафіолетовим, інфрачервоним або потужним видимим випромінюванням.

Раніше окуляри робили з дерева, моржової кістки або навіть шматочків шкіри з маленькими прорізами для очей. Форми та прикраси снігових окулярів дуже різноманітні та індивідуальні (Рис. А.8) [22].

1.6. Хутряний одяг та вироби, народів Північної Америки, особливості декорування

Незабаром, з узагальненням цього ремесла – торгівля хутром стала всесвітньою індустрією, що займається купівлею та продажем хутра тварин.

Торгівля хутром починається з 1500-х років, як обмін між індіанцями та європейцями. Торгівля почалася після того, як європейці (французи) пропонували індіанцям чайники, ножі та інші подарунки на знак дружніх стосунків. Індіанці, у свою чергу, подарували європейцям хутряні шкури (Рис. А.4.).

Наприкінці 1500-х років у Європі виник великий попит на хутро. Найбільше цінувалося хутро бореальних, полярних і холодно-помірних ссавців. Цей попит навіть спонукав до подальших досліджень Північної Америки.

Нині значення хутряної торгівлі зменшилось. Організації з прав тварин виступають проти торгівлі хутром, стверджуючи, що тварин жорстоко вбивають [19].

Хутряна шкура вважається найдавнішим і традиційним матеріалом в історії одягу – стародавні люди намагалися сховатися від негоди шкурами тварин, покриваючи і закріплюючи їх на тілі. Зшитого одягу не було знайдено до винаходу шила і кістяних голок, що сприяло, на думку вчених, появі першого шитого одягу зі шкір і хутра (Рис. А.5.).

Минули тисячоліття, а натуральне хутро не втратило свого значення як один з основних матеріалів для одягу. Завдяки хорошим тепловим властивостям, високій стійкості та гарному зовнішньому вигляду

Натуральне хутро сьогодні широко використовується не тільки для виготовлення різних видів одягу, а й для обробки та декорування одягу, меблів тощо [20].

Шкіряні та хутряні вироби популярні у народів Півночі – в умовах арктичного клімату. Хутряний одяг, головні убори, взуття та інші традиційні хутряні вироби – це не тільки захист від холоду, а й справжнє етнічне мистецтво.

Одяг корінних жителів Арктики досить об'ємний, не сковує рухів і максимально зберігає тепло.

Традиційний костюм кожного народу вирізняється неповторним кроєм, декоративними елементами та вибором матеріалів.

На Півночі прийнято носити хутряний одяг теж з хутром всередині, навіть на голе тіло.

Найпопулярніша техніка обробки хутра називається «хутряна мозаїка»: виготовлення вирізаними деталями – у вигляді смужок, ромбів, кружечків – як «печворк», але з шматочків хутра, контрастних за кольором (Рис. А.6.).

Сучасна інтерпретація та дизайн хутряних виробів народів Півночі користується високою популярністю (Рис. А.7.) [21].

1.7. Традиційний костюм народів Північної Америки

З незапам'ятних часів на території сучасної Америки проживали представники дивно сильного, витривалого і загадкового народу. Зараз цей народ називають загальним терміном «індіанці», але в давні часи існувало кілька сотень окремих племен. Тільки в Північній Америці їх налічувалося біля 400. Вони відрізнялися один від одного традиціями, культурою, способом життя. Деякі з них були мисливцями, інші – відважними воїнами, треті – розводили худобу і займалися землеробством. Одяг індіанців Америки також була різним. Отже, Індіанці – це загальна назва корінного населення Америки. А все тому, коли Христофор Колумб відкрив ці місця, він помилково вважав їх землями Індії. У Північній частині проживали оттава і оджибве. Ближче до Сходу – ірокези і могікани. Південно-схід був заселений черокі і семінолами, а в пустелях Південного Заходу – апачі і навахо.

Тож, говорити про національні особливості костюму народів Північної Америки не доводиться, оскільки історичні та культурологічні дані є дуже уривчастими та неповними. В даній роботі застосовується скоріше колажний образ традиційного вбрання народів Північної Америки.

Спочатку, в Північній Америці було багато різних традиційних стилів одягу. Майже у кожного племені американських індіанців був його власний відмітний стиль вбрання, і люди могли часто визначити з якого племені людина по одязі, головних уборів, і прикрасам [47].

У більшості племен чоловіки американських індіанців носили пов'язки на стегнах (довга прямокутна частина шкіри або тканини, підвернути під пояс, так, щоб відкидні стулки падали попереду і позаду). В інших племенах чоловіки індіанців носили коротку картату спідницю або хутрянні штани замість стегнах пов'язки.

Одяг індіанців-чоловіків була різним в залежності від ситуації і погодних умов. У звичайні дні, збираючись на полювання, вони одягалися просто і зручно. Але для проведення ритуалів, в урочисті моменти або в період залицяння до дівчат індіанці вбиралися багато і барвисто. Повсякденний одяг складалася з стегнової пов'язки або легінсів і мокасин. Ці люди не надавали особливого значення гардеробу, як прийнято у європейців. Вирушаючи на полювання, чоловіки одягали ноговиці, нагадують сучасні гетри. Вожді індіанців прерій ходили в білих сорочках, прикрашених скальпами ворогів. У холодну погоду на плечі накидивался плащ з бизонової шкіри, хутром до тіла. Поступово індіанці стали віддавати перевагу накидкам з овечої вовни. Одяг північних індіанців була доповнений рукавицями і сорочкою зі шкіри оленів і антилоп. Також у них були плащі, схожі на ковдри, виготовлені з бавовни. На полювання деякі племена одягали широкі шкіряні пояси або безрукавки для захисту від травм [48].

Тільки в XIX столітті, наслідуючи багатим європейцям, індіанці стали використовувати оксамит, ситець, шовк, атласні стрічки для пошиття костюмів. Кечуа любили одягати брюки – плащ з двох шматків прямокутного полотна з отвором для голови посередині, зшитий з овечої вовни. Більшість племен використовувало плащі при більш холодній погоди, але деякі з північних племен носили куртки на хутрі. У теплу пору року плащ складали вдвоє і носили його у вигляді шарфа.

Більшість індіанських чоловіків не використовувало сорочки, але воїни індіанців Рівнин носили спеціальні військові сорочки з оленьої шкіри, прикрашені хвостами горностая, хутром і вишивкою бісером. Більшість жінок американських індіанців носило спідниці і легінси, хоча довжина, дизайн, і матеріал спідниць змінювався від племені до племені.

Одяг індіанок був менш помітним і більш простим. Мешканки південних районів Північної Америки носили тільки спідниці, інші – пояс сором'язливості, стягнутий в талії шнурівкою. У центрі Америки жінки прикривали інтимні місця шматочками хутра, пізніше замінивши їх бавовняною тканиною. У холодну погоду жінки носили шаль з вовни вівці. На її спині можна було підвернути і покласти в утворений простір якусь ношу або навіть дитину. Жінки прерій носили довгі прямі сорочки, зроблені з замші. Зате всі вони були майстерними ткачихами. На імпровізованих верстатах вони виготовляли сорочки, пояси, ремені, сукні, плащі-пончо і покривала. Жінки вишивали бісером і нитками, пришивали бахрому і тасьму, робили складки на одязі. Тіло і обличчя дівчат часто розписувалися татуюваннями. У знатних представниць племені обличчя і руки були вкриті химерними візерунками, жінки з простого стану завдавали лише кілька ліній на шкіру. У деяких племенах малюнки на обличчі свідчили про низьке становище в суспільстві, а на руках, навпаки, про високий статус.

У деяких індіанських культурах жіночі сорочки були додатковими і зазвичай розглядалися більше як пальто, в той час як в інших, жінки завжди носили туніки або мантиї публічно. І жінки деяких племен зазвичай носили сукні, що складаються з одного предмета, як наприклад Шайєнська сукня з оленьої шкіри [47].

Діти до 5-6 років ходили і зовсім голяка. Вважалося, що дорослі вбрання вони гідні носити тільки тоді, коли засвоять правила поведінки і навчаться необхідним навичкам. Саме в дитячому віці починали декорувати тіло першими візерунками. Старі і шановні жінки робили це з допомогою риб'ячих кісток або колючок кактуса.

На ногах індіанці носили м'які мокасини. Це був шматок шкіри, стягнутий зверху шнуром, який протягували в дірки по краях. Таке взуття дозволяло їм безшумно наблизитися до здобичі чи ворога. Але в той же час воно захищало від численних отруйних змій і комах. Вирушаючи на полювання, чоловік брав із собою відразу кілька пар мокасин про запас. Існувало взуття з м'якою або більш жорсткою підошвою, високе і низьке. Індіанці прерій прикрашали мокасини голками дикобраза [47].

Майже у всіх американських індіанців була оригінальна форма мокасин (міцне шкіряне взуття) або муклук (важчий черевик), зі стилями взуття, що відрізняється від племені до племені. Головні убори були характерні у кожного окремого племені.

Після колонізації одяг американських індіанців почав змінюватися. З одного боку, оскільки індіанські племена були витіснені зі своїх давніх земель і змушені йти на ближчий контакт один з одним, вони почали запозичувати частини племінного вбрання одне у одного, і таким чином, одяг з оленьчої шкіри, головні убори з пір'я, і виткані ковдри стали популярними серед індіанців різних племен.

А також індіанці почали пристосовувати деякі деталі європейського костюма до їх власного стилю, прикрашаючи предмети одягу характерною вишивкою бісером і традиційні візерунками. Ця одяг не був американської за походженням, але до 1800-их років він була визнаний як одяг індіанців.

Таке постколоніальне традиційне вбрання включає прикрашені бісером жакети і сорочки, сорочки з стрічками, спідниці племені семінолів; атласні хустки, вовняні светри, плаття, що розширюється донизу, племені черокезів. Сьогодні, більшість американських індіанців носить сучасну американський і канадський одяг в їхньому щоденному житті; однак, є ще окремі представники індіанських племен, які носять традиційний одяг.

Деякі традиційні індіанські предмети одягу, такі як оленьчі шкіри, сукні стрічки, і прикрашені бісером мокасини, все ще носять у багатьох племенах, особливо на офіційних заходах. Інші, такі як пов'язка на стегнах, легінси, головні

убори тільки носять знахарі і одягають на релігійні церемонії. Взагалі, індіанці використовують слово "регалії" для традиційного одягу, який використовується для церемоніальних випадків [47].

Висновки до розділу 1

"Індіанське мистецтво" – термін досить умовний в обох своїх частинах. По-перше, він включає культурні традиції безлічі племен і груп Північної Америки, що різняться в мовному, географічному і побутовому відношенні. По-друге, поняття «мистецтво», не зрікаючись свого сучасного змісту, має перегукуватись, безумовно, з роллю, яку воно відіграло всередині індіанського родового суспільства, не проводячи скільки-небудь помітної роздільної межі між мистецтвом і ремеслом.

Слід зазначити, що традиційне мистецтво корінних жителів материка було, перш за все, функціональним та мало виключно утилітарне призначення. Форми «доєвропейського» мистецтва Північної Америки тісно прив'язані до середовища природного оточення. Дуже часто художні або декоративно-прикладні вироби були тісно пов'язані з магією та обрядами, бо мали служити меті підпорядкування зовнішніх обставин волі та вимогам людини.

РОЗДІЛ 2

ПРОЄКТНО-КОМПОЗИЦІЙНИЙ

2.1. Сучасна інтерпретація мистецтва корінних народів Північної Америки в моді, актуальність обраної теми

Етнічний стиль – один із найбарвистіших, самобутніх та дивних стилів у сучасній моді. Фрагментарно він з'являвся у творчості передових модельєрів Європи ще на початку ХХ ст. У 60-ті роки. молодь всього світу об'єдналася під гаслами хіпі, філософія яких вибивалася із загальноприйнятих і правил. Запозичуючи з культурних верств минулого не властивий європейської цивілізації підхід до життя, новаторське покоління у пошуках альтернативних цінностей звернулося до багатовікової історії стародавніх цивілізацій Сходу, Африки, Америки та внесло нові фарби до багатьох сфер людської діяльності, однією з яких була індустрія моди. У наші дні етнічний стиль вже завоював провідні позиції у світі моди і не збирається їх поступатися. Основними причинами цього є свобода, різноманіття, природність, яскравість, які несе цей стиль[23].

У Національному музеї американських індіанців відкрилася виставка дизайнерів-нащадків індіанських племен. Традиції корінних народів у сучасній інтерпретації- це те, чого не вистачає у світі моди, та й у нинішньому світі взагалі (Рис.А.9).

"Сучасна мода корінних народів" – це пересувна виставка, організована музеєм Пібоді в Салемі, штат Массачусетс. Вона побувала вже в різних штатах країни і закінчує своє турне країною в нью-йоркському музеї. Виставка невелика – тут представлено лише шістдесят вісім робіт дизайнерів із 1950-х років і до нашого часу із різних племен з усієї країни. Виявляється, останні півстоліття дизайнери, історики та експерти моди цілеспрямовано вивчали традиції та ремесло корінних народів і ось результат – від нарядів haute couture до цілком носибельної моди, хоч зараз із подіуму та на вулицю [23].

Відповідно до традицій індіанців, кожна вишивка, кожен колір, кожен малюнок щось означає. Як зазначається, одяг та ювелірні вироби народів Аляски традиційно прикрашають не лише візерунки, а й маски, людські обличчя та фігури, вирізані з каменю чи кістки.

Почесне місце на виставці займають роботи Ллойда “Ківа” Нью – піонера-дизайнера з племені Черокі. Він одним із перших став просувати традиційні індіанські одяг та аксесуари у велику моду, відкривши власний бренд Kiva та однойменний бутік у 1948 році у Скоттсдейлі, штат Арізна. Спочатку він продавав шкіряні ремені, капелюхи та взуття, потім створив власну лінію одягу. Ллойд Нью став одним із засновників коледжу, в якому вивчають традиції та дизайн – Інституту мистецтв корінних народів – у Санта Фе, штат Нью-Мексико.

Художник Венді Понка, нащадок племені Осейдж (народ сіу), відома більше любителю театру – вона віддає перевагу розпису по шовку, дизайн сцени, створення ювелірних прикрас. Для виставки вона представила свої роботи з майлару – водонепроникного матеріалу, що використовується для космічних шатлів. Звичайно, не звичайнісінька для корінних народів тканина, але, в традиціях індіанського символізму, передає легенду племені Осейдж про небо і створення світу.

Художники, які представили свої роботи на виставці, дотримуються геніального правила індіанських племен: все змінюється і залишається. Можна використовувати нові матеріали та форми, і можна поєднувати їх із освяченими часом символами та методами. Можна створювати одяг для традиційних танцювальних фестивалів пау-вау, а можна – для весілля, офісу та вулиці.

Беттані Еллоутейл, спадкоємиця племен Апсалуки та Шайєнов, використовує у своїх роботах зуби лося – згідно з традиціями Апсалуки, вони символізують міцне здоров'я [24].

Луї Гонг, художник, педагог та громадський діяч, виховувався у резервації племені Нуксак. Він створив національну некомерційну компанію, яка займається освітньою та просвітницькою діяльністю, розповідаючи про маловідомі племена та підтримуючи представників змішаних рас. Він також

організував дизайнерську компанію "Восьме покоління", яка продає предмети декору, розписані традиційним чином. Для виставки він представив кеди популярної в Америці фірми Converse, які розписані в стилістиці його народу (Рис.А.10.).

Тері Гривс, нащадок племені Кайова, відома насамперед своїми бісерними вишивками. Власне, і для виставки вона не зрадила собі – вишила у стилістиці та використовувала традиційні матеріали – черепашки, бісер, бірюзу.

Нійо Перкінс, спадкоємиця Могавків, намагається поєднувати церемоніальні традиції та сучасні вимоги до одягу: “Ми адаптували наш смак та стиль на сьогоднішній день. Молоді корінні американці відчайдушно намагаються знайти свою ідентичність за допомогою традиційних татуювань та носити наш традиційний одяг у повсякденному житті. Наша історія – візуальна. Це нормально бути одночасно сучасним і традиційним”. Перкінс відома тим, що прикрашає вбрання нашого часу вишивкою та медальйонами у стилі Могавків. Здається, це насправді те, що називається "незастаріваючою класикою".

Елізабет Джеймс-Перрі вишиває у традиційному стилі "вампум", яке передається з покоління в покоління – нанизує на шнури намистини циліндричної форми з раковин певного виду [25].

А ось зимова курточка з капюшоном і шапочкою від Уніфред Нунгак із племені Інуїтів та лижі від Ріко Ланаат Ворл із племені Атабаскі легко уявити на сучасній модниці десь на популярному гірськолижному курорті.

Два вбрання, створені в традиційному стилі, але такі різні – плетена сукня з кори червоного кедрового дерева роботи Лізи Телфорд з племені Хайда та вбрання воїна – з вінілу, що симулює шкіру буйвола, роботи Венді “Червона Зірка” з племені Кроу. Сукня – сама витонченість, сама ніжність, сама незахищеність. І поряд – страшне чорне вбрання на тлі буйволів, що витікають чорною кров'ю, нитки, що символізують потоки нафти – все те, що відібрали у індіанців колоністи, що прийшли сюди: свободу, тотемних тварин, право на власні традиції, власну мову і навіть власну землю, яка стала занадто важлива після виявлення у ній "чорного золота".

Про те, як живеться з таким генетичним вантажем нащадкам практично знищених племен, делікатно нагадує останній екземпляр виставки (і, до речі, єдиний, що належить Національному Музею Американських Індіанців) – сорочка, на якій написаний текст Мирного договору, підписаний 1794 між президентом Джорджем Вашингтоном та Великою Радою Шести Націй. Договір Canandaigua включав обіцянку ніколи не вилучати рідні землі у цих народів і навіть не турбувати їх, а також гарантував щорічно надавати продукти та тканину. Тканина, як і раніше, доставляється, а ось земельне питання було вирішено – і незабаром – не на користь корінних племен. Сорочка була створена дизайнером Карлою Хемлок із племені Могавків, і вона знає про “надійність” цього договору не з чуток.

На цю виставку треба йти – і неодмінно разом із дітьми, незалежно від того, чи є у вашому генеалогічному дереві представники індіанських племен. Йти, щоб показати дітям, що ніщо і ніколи не минає безслідно; що легенди і традиції народів, колись великих і могутніх, а нині програли і слабкі, все одно сильніші за будь-яку зброю; що історія вічна і живе у наших нащадках, у їхніх думках, очах, руках. І неважливо, до якої нації та якого племені ви належите – не можна соромитися і забувати своїх предків, оскільки тільки знаючи витoki можна пізнати і себе (Рис.А.11.).

2.2. Індіанські мотиви, різноманітні кольори, сексуальність та інші тренди майбутнього сезону

Період демісезону традиційно відрізняються міксом різноманітної палітри кольорів. У наступному сезоні вона стане ще яскравішою! Знову повернеться фуксія, ультрамарин, нефрит, яскраво-червоний. А для осінньо-зимового сезону залишиться апельсиновий та ультрафіолет [26].

Сексуальність

Дизайнери відчують, що дівчата почали забувати про те, що крім *oversize* і *ugly fashion* існують силуети, що ще облягають, і сексуальність. Схоже, тепер

не сховати не зовсім вигострену фігуру під об'ємними футболками та джинсами — настав час сорту, фітнесу, активних прогулянок.

Петчворк

Одяг, ніби створений зі клаптиків, з'являється в колекціях вже кілька сезонів поспіль. Це означає, що купівля светра або сарафану, відшитого в техніці петчворк, стане непоганим вкладенням у трендовий гардероб. Наступного сезону варто звернути увагу на асиметричні сукні з комбінованої тканини в квіточку, клітинку або просто з різних однотонних клаптиків [27].

Білий колір

Здавалося б, білий колір у колекціях — що може бути банальнішим. Але дизайнери вирішили дати речам цього кольору нове, трендове життя. Практично в кожній колекції, представленій в рамках Тижня моди в Нью-Йорку, можна знайти цілу низку білих комплектів, чи то просто поєднання білої сорочки і штанів або плаття.

Дивні сумки та аксесуари

Тренд на неймовірні аксесуари, безумовно, найцікавіше, що було цього тижня моди. Calvin Klein представив сумки-перевертні, обгорнуті якірними ланцюгами, Brandon Maxwell розробив ідеальні сумочки для тих, хто хоче принести з собою на вечірку власну пляшечку Rose, а Proenza Schouler придумали сумки, в які може поміститися якщо не все твоє життя, то половина точно [28].

Вестерн

Стиль вестерн досить традиційний для американської культури, тому поява одягу в цій стилістиці з сезону в сезон, безперечно, тенденція. Не ховай далеко свої спідниці та сукні з бахромою і вже тим більше не відмовляйся навесні від чобіт-козаків, які придбаєш для осені (Рис. А.12, А.13).

2.3. Портрет споживача колекції

У сучасному світі завдяки засобам масової інформації дизайнер одягу здатний формувати уподобання споживача і в той же час знайти максимум засобів виразності з метою підкреслити гідність кожної людини. Одяг, володіючи емоційним впливом, створює певний образ і настрій, підпорядковуючи йому як того, хто її носить, а й оточуючих. Зрозуміло, манера одягатись далеко не єдиний шлях самовираження, але вміння висловити індивідуальність при створенні одягу – це щастя творчості, зіткнення з мистецтвом.

Модний формою одяг не може бути створений без знання сутності моди, її аспектів, механізмів впливу на споживача, її тимчасових циклів і циклів споживання. В даний час моду розглядають як соціально-психологічний, естетичний, економічний та інші феномени. Швидке освоєння ринком нововведень у модній індустрії змушує дизайнерів шукати щось нове, неординарне, нерідко при цьому звертаючись до забутих стилів [29].

Чим краще дизайнер розуміє цільову аудиторію, тим простіше знайти клієнтів – споживачів проєктованих товарів. Людей або групу, яких з високою ймовірністю зацікавлять запропоновані товари та послуги, необхідно знати в обличчя: представляти їх характер, орієнтуватися у потребах, передбачати поведінку.

Такі знання допомагають створювати ефективні рекламні матеріали, готувати ефективні стратегії просування товару та бренду, підвищувати показники продажів. Саме тому важливо заздалегідь опрацювати та скласти інформативний портрет потенційного покупця.

Портрет клієнта або цільова аудиторія – максимально точний комплексний образ типового представника певного сегмента цільової аудиторії. У ньому докладно описуються показники зацікавленої продукції особистості.

Зазвичай включає такі дані:

- демографічні – стать, вік, національність;

- психографічні – особисті якості, цінності, переконання, інтереси, страхи, мотивація вчинків;
- поведінкові – пріоритети, проблеми, купівельні звички, очікування товару/послуги;
- соціальні – сімейний стан, особливий статус, рід діяльності, посада, найближче оточення, освіта, середній дохід;
- географічні – населений пункт, регіон проживання.

Отже, виокремлено цільову групу проектованої колекції одягу: молоді жінки 18-35 років; худорлявої спортивної статури; дохід середній та вище середнього; не працюють або працюють з дому; проживають в місті або в замиському ЖК; активний спорт та прогулянки, подорожі; мають власне авто; прихильниці стилів Спорт-кежуал, Спорт-гламур [30].

2.4. Структура проектованої колекції, загальна стилістика розробленого проєктного образу

Жіночий спортивний кежуал: це універсальний образ для будь-якого випадку. Sport Casual – повсякденний стиль, в якому гармонійно переплітаються мода та спорт. Його універсальність дозволяє створювати безліч образів, що підходять до будь-якого випадку, будь то звичайна прогулянка або публічна поява.

Одяг спорт кежуал має деякі особливості крою, оздоблення та форми. Оскільки головне правило кежуалу – це зручність, то і вироби в такому стилі повинні добре сидіти на фігурі та бути комфортними у носінні [31].

Обов'язкові атрибути виробів:

- легкість – sport casual не любить перевантаження образу;
- лаконічність обробки, що дозволяє підібрати до сукні різноманітні аксесуари;
- коротка чи середня довжина;

- різноманіття кольорів та форм – трапецієподібні, вільного крою та інші вироби вигідно підкреслять переваги будь-якої фігури та приховують недоліки;
- різноманітні коміри, рукави та інші елементи – деякі сукні спорт кежуал мають капюшони та коміри-трансформери.

На прогулянку до такого одягу пасуватиме будь-яке взуття – від зручних кед до витончених туфельок. Надягаючи сукню-сорочку на роботу, модниця забезпечує собі комфорт протягом усього дня – легка, приємна тканина дозволить шкірі дихати і не обмежуватиме рухів. Для побачення за допомогою цього стилю можна створити життєрадісний, легкий та цнотливий образ [32].

Як правило, образи в sport casual створюються у спокійних кольорових відтінках.

Проектована колекція за мотивами матеріальної культури корінних народів Північної Америки, розроблена саме в цьому стилі з додаванням елементів стилю Спорт-шик або Спорт-глем (Sport chic or Sport glam).

Спорт-шик або спорт-глем – це підвид спортивного стилю, в якому спортивні речі поєднуються з речами іншого стилю, надаючи усьому образу більш елегантного та вишуканого вигляду.

2.5. Пропозиції образно-ескізного рішення колекції

Специфічна природа матеріалів які використовували в пошитті одягу корінні народи Північної Америки, визначає чітку взаємозалежність основних складових: тканина – переплетення – модель. Перші дві складові народжують пластику готового виробу і, отже, як сидітиме і виглядатиме готовий одяг. Експерименти, пошук нових комбінацій та елементів, вибір різних стилів сприяють одержанню якісно нового виду виробу та його декору [33].

В роботі було проаналізовано та стилізовано орнаментальні мотиви корінного населення Північної Америки. А також, з урахуванням модних тенденцій та естетичних вимог, що висуваються до сучасного одягу, кольорової гама, характерної для основних територій Північної Америки та,

використовуючи пластичні можливості та особливості матеріалів, розроблено колекцію молодіжного жіночого одягу для носіння в демісезонний та осінньо-зимовий період (рис. 2.1 – 2.4).

Рис. 2.1. Асортиментний блок верхнього одягу

Рис. 2.2. Асортиментний блок повсякденного одягу

Рис. 2.3. Асортиментний блок одягу для спорту та прогулянок

Рис. 2.4. Асортиментний блок одягу для дому та відпочинку

Якщо говорити про принцип формоутворення та розвиток форм у структурі колекції, то слід зазначити такі особливості проектного образу. Геометрична форма, на нескінченних перетвореннях та ускладненнях якої побудована колекція, – складна трапеція. Характер ліній цієї трапеції – опукло-

увігнутий, що надає формі більше виразності та динаміки. У своїй сутності складна трапеція є дуже динамічною фігурою, а трикутні деталі, що її доповнюють, ще більше підкреслюють динаміку форми.

Від блоку до блоку спостерігається ускладнення композиційного членування форми, що відповідає асортиментному складу.

Висновки до розділу 2

Модна етніка – це продумана узгодженість деталей та стилю. Колекція молодіжного жіночого одягу створює бадьорий позитивний настрій, одночасно наголошуючи на індивідуальності сучасної молодої жінки, її креативності, творчому підході до вибору одягу. Проектована колекція за мотивами матеріальної культури корінних народів Північної Америки, складається з блоків одягу стилю Спорт-кежуал (Sport Casual).

При творчому перевтіленні розглянутих раніше орнаментів і символів доводиться відкидати деякі другорядні риси, залишати лише загальні, найбільш суттєві та характерні, з урахуванням особливостей відтворення тих чи інших малюнків. Спосіб комбінування орнаменту при зображенні орнаментальних форм, ступінь закругленості ліній, симетричні рішення, пропорційний ряд та композиційне рішення орнаменту, сприяє узгодженню мотивів між собою.

Особливістю розвитку декору в колекції є чітка прив'язка до смислового контексту. Мається на увазі інформативна функція, якою наділили орнамент народи Північної Америки.

РОЗДІЛ 3

КОНСТРУКТОРСЬКИЙ

Мода – це прояв постійної спрямованості людини до новизни у всіх областях життя. З появою кожного модного вітка, старий одяг губив свою естетичну цінність.

Тренд – загальна модна тенденція сезону, яку характеризує вираженість, впізнаваність, масовість і обмеженість у часі. Щоб завжди бути в курсі трендових новинок і не відставати від сучасної моди, недостатньо просто погортати модний журнал, тут потрібні більш глибокі знання в багатьох аспектах сучасного стилю і нововведень.

3.1. Характеристика асортименту і вибір моделі

Мода постає у вигляді нової екзотики, втіленої у безліч стилів, в яких минуле постає удосконаленим за допомогою нових технологій.

У наступному сезоні бомбери безперечно знаходяться на вістрі моди. Багато хто вважає, що цей предмет одягу належить до спортивного стилю одягу, але насправді це вже сучасна база. Бомбер – це вкрай мультифункціональний предмет верхнього одягу, який можна вдягати у різних ситуаціях від ранкового тренування до вечірнього виходу у світ. Ступінь ошатності можна додати за рахунок моделей з паєтками, аплікаціями або вишивкою (подібні були представлені Prada, LaQuan Smith, Elie Saab). Але ви можете зробити вибір на користь лаконічного шкіряного бомбера або оверсайз з конструктивним кроєм, як було представлено Givenchy, Loewe, Versace, Rick Owens, Isabel Marant.

В'язані жилетки, або безрукавки, не залишають список трендів уже кілька сезонів поспіль. Масове вподобання їм забезпечило практичність: це теплий, але при цьому стильний предмет гардеробу. Жилет стане чудовим завершенням багатощарового образу, так популярного в сезон осені та зими.

Оверсайз, класичний крій, велика в'язка, яскраві орнаменти та принти – кожен варіант може чудово вписатися у ваш імідж залежно від смакових

уподобань. Носити жилетку можна по-різному — із сорочками, водолазками та футболками. Найвідважніші можуть сміливо надягати жилет прямо на голе тіло.

Яскравий верхній одяг. Жовтий, помаранчевий, фуксія, рожевий, лаванда, фіолетовий, салатний, м'ятний – кольори, які будуть популярні в сезоні осені-зими 2023\2024. Цього разу тренди осені відводять нас у бік від темних поєднань, пропонуючи яскраву та соковиту палітру кольорів у верхньому одязі. Торкнеться це не лише шуб, а й пальто, тренчів, шкіряних курток та дутих пуховиків.

Отже, модель з колекції на демісезонний період відповідає сучасним напрямкам на майбутній сезон 2023/24. Модель, яка обрана для опису складається з спідниці та блузи (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Ескіз обраної моделі (спідниця на бретелі та блуза)

3. 2. Художньо-технічне оформлення та опис зовнішнього вигляду моделі

Для даного типу стильового рішення, найбільш оптимальним є крій з простими лініями. Акценти краще робити за допомогою яскравих оздоблюючих деталей . Прості фактурні матеріали без візерунків краще всього підкреслять красу форм. Тому для спідниці використовується проста але благородна тканина

– змішаного складу темного кольору з вертикальною смужкою. Запропонована модель прямої спідниці у мінімалістичному стилі виготовлена способом технічного моделювання.

Для проектування спідниці з колекції було розроблено наступне:

- Вихідні дані для вибору конструкції (табл. 3.1);
- Технічний рисунок моделі спідниці (рис. 3.2).
- Опис художньо-технічного рішення моделі.
- Типову конструкцію прямої спідниці.

Таблиця 3.1

Формування вихідних даних для одержання конструкції

№	Найменування ознаки	Варіант ознаки
1	Асортимент (вид виробу)	Спідниця чоловіча
2	Статеві-вікова характеристика	Жіноча, 18-25 років
3	Силует	Прямий
4	Покрій	На запах
5	Розміро-зростова і повнота ознака	168-84-91
6	Прибавка Пб	2 см
7	Матеріал	Костюмна тканина

Опис художньо-технічного рішення спідниці

Спідниця жіноча прямого силуету, для жінок молодшої вікової групи. Для виготовлення спідниці використовується змішана тканина чорного кольору в тонку вертикальну смужку.

Силует спідниці прямий, малого об'єму, форма – сплюснена, з чітко виділеним талієвим поясом. Довжина вкорочена, вище лінії коліна на 15 см. Лінія низу асиметрична скошена.

Спідниця на запах спереду. На передньому та задньому полотнищі розташовані талієві виточки. Пояс високий – корсет з талієвими виточками, скошений до центру переднього полотнища. З лівого боку в верхній зріз поясу вшита одна бретель. Застібка на один гудзик та петлю спереду по центру.

Спідниця рекомендована на розміро-зростову повнотну ознаку 168-84-91.

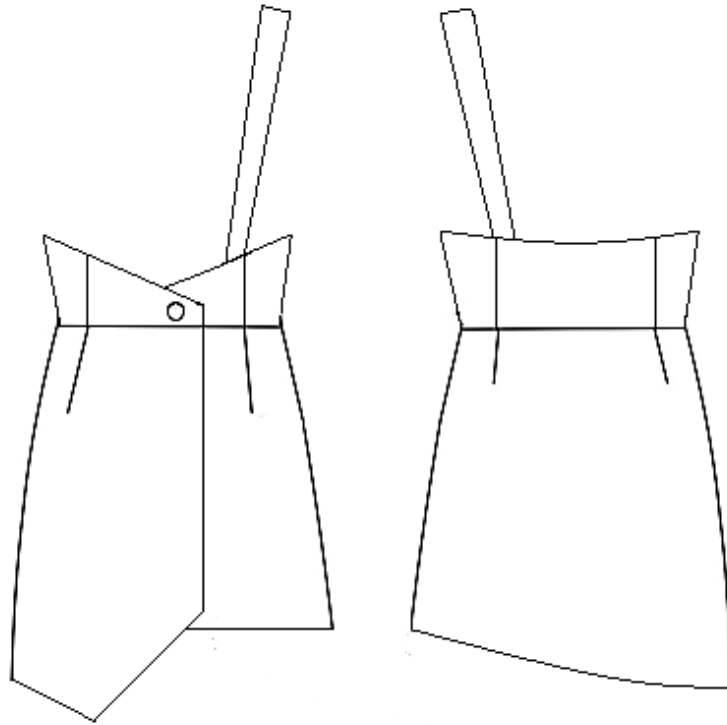

Рисунок 3.2. Технічний рисунок моделі

Характеристика конструкції моделі

Основне креслення виробу будується на ґрунті розрахунків, які передбачені прийнятою системою конструювання.

Побудова креслень основи виділяється в самостійний етап розробки конструкції, так як містить визначені елементи побудови, загальні для побудови, загальні для побудови креслення конструкції одягу різноманітних видів.

До креслення базової конструкції пред'являються особливі вимоги – повинні забезпечувати взаємозв'язок деталей, а також повинні відповідати конструкції виробу, технології його обробки [35].

Для розробки базової конструкції виробу існує декілька методів: розрахунково-графічний, муляжний, метод застосування типових конструкцій.

Для побудови конструкції було обрано метод застосування типових конструкцій (ТК). У якості типової конструкції було застосовано конструкцію з наступними характеристиками:

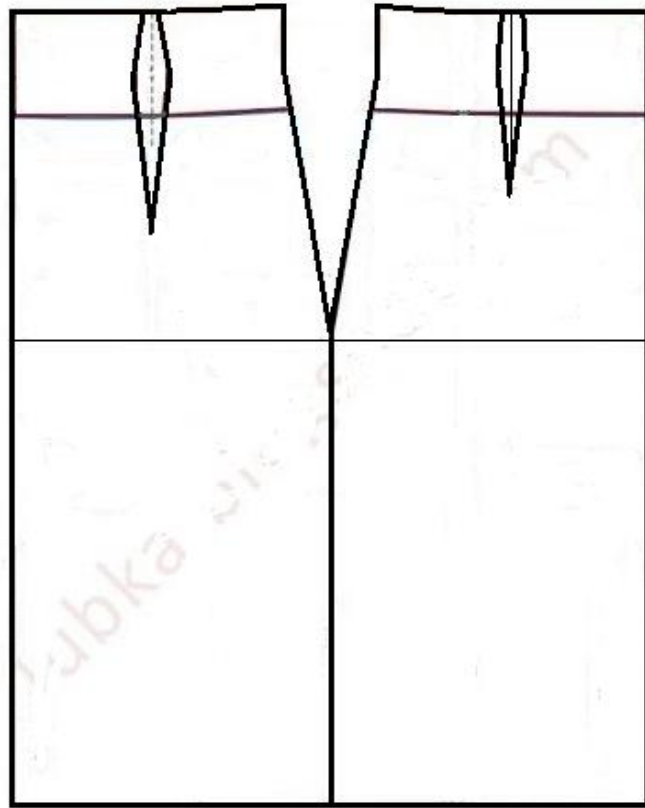
- Конструкція прямої спідниці 168-84-91;
- Конструкція з прибавкою $P_b=2$ см;
- Конструкція з 2 талієвими виточками по переду та спинці.

Для отримання первинної форми жіночої спідниці застосовують конструктивне моделювання 1-го виду.

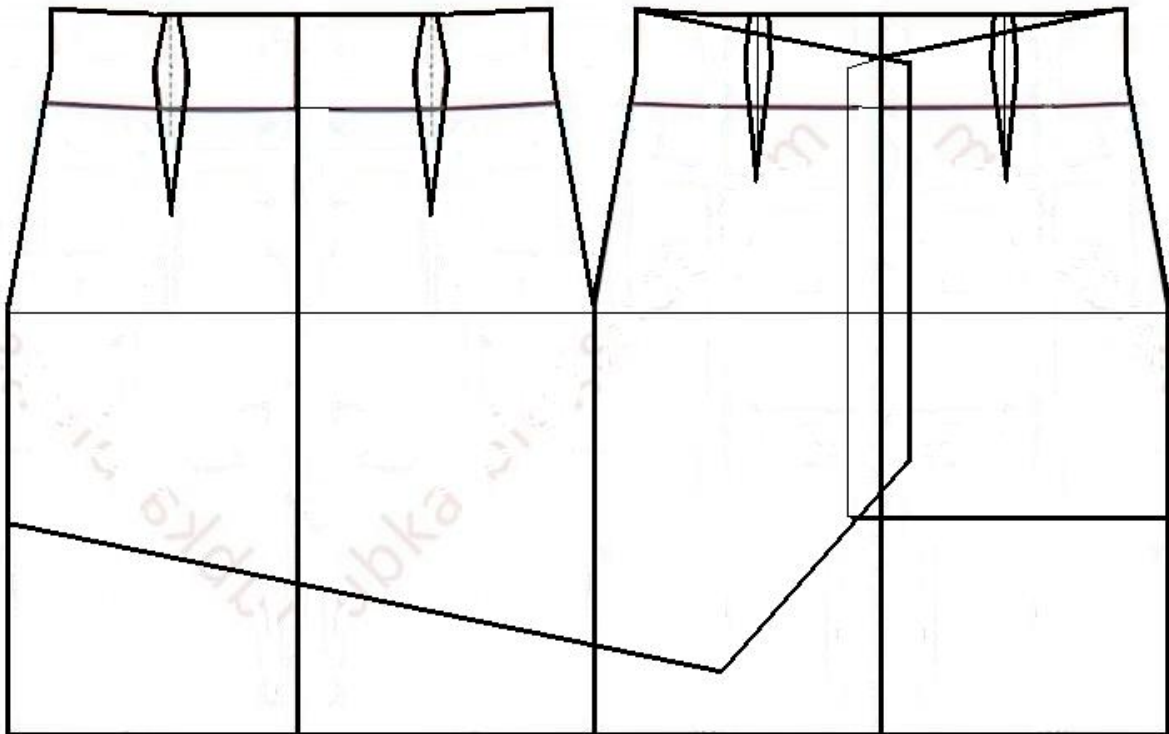
До 1-го виду конструктивного моделювання відносяться:

- Побудова завищеної лінії талії;
- Оформлення поясу-корсету;
- Побудова декоративної лінії низу;
- Оформлення правого та лівого переднього полотнища спідниці із запахом;
- Проектування бретелі.

Етапи моделювання жіночої спідниці показано на рис. 3.3.

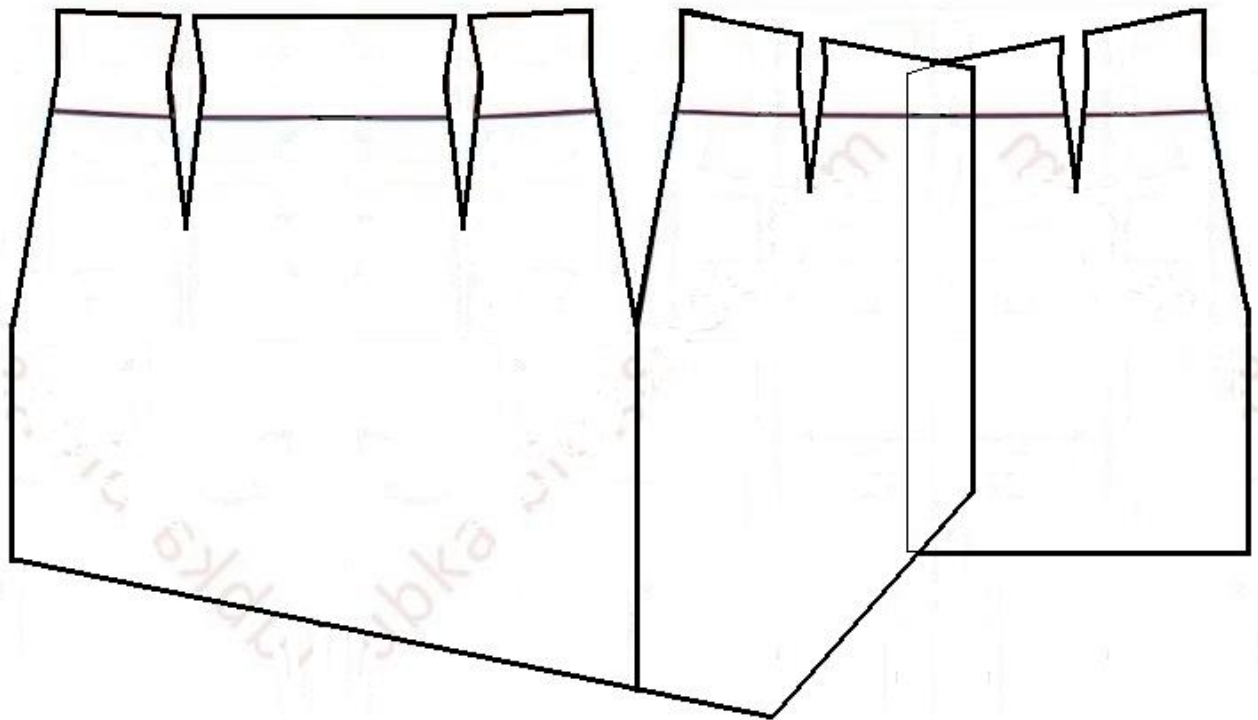

а

Б

Рисунок 3.3. Схема моделювання спідниці на типовій конструкції:
поетапно – а, б, в.

в

Рисунок 3.3. Схема моделювання спідниці на типовій конструкції:
поетапно – а, б, в.

Специфікація деталей крою спроектованого виробу надається в табличній формі, де описуються лекала та деталі з основної тканини. У таблиці знаходиться інформація про назву деталей, про кількість лекал, а також про кількість деталей крою. Дані таблиці дають повну та чітку інформацію про деталі комплекту, а саме про їх необхідну кількість. (табл. 3.2.)

Виготовлення розкладки лекал є основним процесом, що передує розкрою матеріалів. Суть його полягає у визначенні найбільш економічного розташування комплекту лекал одного або декількох розмірів і довжин виробу, який би забезпечив мінімальні витрати тканини на виріб.

Таблиця 3.2.

Специфікація деталей крою спідниці жіночої

№	Найменування деталі	Кількість лекал	Кількість деталей крою
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Заднє полотнище	1	1
2	Ліве переднє полотнище	1	1
3	Праве переднє полотнище	1	1
4	Задня частина поясу-корсету	1	1
5	Передня частина поясу-корсету	1	2
6	Бретель	1	1
7	Обшивка низу заднього полотнища	1	1
8	Обшивка низу правого переднього полотнища	1	1
9	Обшивка низу лівого переднього полотнища	1	1
10	Лівий підборт	1	1
11	Правий підборт	1	1

Процес розкладки являє собою правильне розміщення лекал на тканині, а саме компактне розташування, яке в подальшому дає можливість заощадити більше цілісну площину використовуваного матеріалу, для зведення відходів виробництва до мінімуму [36].

3.3. Вибір матеріалів

Стилю Спорт-кежуал притаманні натуральні та еластичні матеріали, які підтримують форму одягу, не мнуться (бавовна, щільний трикотаж, денім). Такий одяг не сковує рухів і дозволяє почуватися вільно та комфортно [37].

Найчастіше під комфортністю одягу розуміють відсутність неприємних відчуттів під час його експлуатації. В понятті комфорту визначають три складові – психофізіологічну, нейрофізіологічну і термофізіологічну.

Психофізіологічна оцінка комфорту визначається особистим відчуттям людини що до матеріалу, нейрофізична – відчуття людини при контакті з одягом, його шорсткість, твердість та інше. Термофізична складова – це здатність матеріалу підтримувати комфортну температуру, вологість шкіри при різних кліматичних умовах середовища[38].

Жіноча спідниця має один шар матеріалів. В даному випадку для тканини пріоритетними є естетичні та експлуатаційні вимоги: модна та гарна фактура, візерунок. Також вона обов'язково повинна бути комфортною, тому тканина повинна бути паро проникною, гігроскопічною, м'якою[39].

Викладеним вимогам до тканини повністю задовольняє змішана тканина. При дублюванні такої тканини не повинно виникати ніяких проблем. Тому можна вибрати сорочковий дублерин, складом 100% бавовна. Характеристика матеріалів, запропонованих для виготовлення жіночої спідниці наведені в табл. 3.3.

Для виготовлення виробу в даному випадку була обрана костюмна тканина чорного кольору. Щільність тканини 211 г / м². Її фізико-механічні властивості найбільше повно задовольняють пред'явленим вимогам. Склад даної тканини: 25% – віскоза, 75%- поліестер.

Для створення і збереження форми одягу в процесі її виготовлення і при експлуатації застосовуються матеріали прокладок. Прокладкові матеріали, що використовуються для запобігання розтягуванню окремих ділянок одягу, повинні відповідати вимогам надійності: бути стійкими до стирання, до хімічного чищення, при допустимих навантаженнях мати видовження менше

видовження основної тканини. Крім того, вони повинні задовольняти вимоги технологічності: мати певні показники жорсткості і пружності, невисоку поверхневу густину. Асортимент прокладкових матеріалів складається із прокладкових тканин та нетканих матеріалів клейового і комбінованого способів виготовлення[40].

Для виготовлення спідниці чоловічої був обраний флізелін сірого кольору. артикул С1.100.050, щільність 50 г/м², призначено для костюмів, суконь. Характеристика матеріалів, запропонованих для виготовлення спідниці жіночої наведені в табл.3.3.

Таблиця 3.3

Структурні параметри текстильних матеріалів

№ п/п	Призначення	Оформлення	Переплетення ниток	Сировинний склад %	Ширина, см
1	Основна тканина	У смужку	Зворотне саржеве	Віскоза 25 Поліестер 75	150
2	Дублювання обшивки	Клейова стрічка	Неткане полотно (флізелін)	Поліамід 20 Поліестер 80	90
3	Дублювання поясу	Полотно	Дублерін	100% бавовна	90

Особливості догляду за одягом зазвичай обумовлює сировинний склад тканин, з якого він виготовлений, їх структура та вид хімічної обробки. Тому, розробляючи рекомендації по догляду за спідницею, слід переглянути властивості волокон поліестеру та віскози[41].

Поліестер (Polyester) – це матеріал, вироблений з синтетичних волокон, за своїми характеристиками він схожий з бавовною. Головні характеристики матеріалу такі:

- тканина досить міцна і зносостійка;
- поліестер дуже легкий, вироби з нього мають невелику вагу;
- матеріал практично не мнеться, а значить, не потребує прасування;
- тканина практична у догляді, легко прати;

- вироби з поліестеру швидко сохнуть.

Особливість поліестеру полягає в здатності тримати форму після нагрівання.

Віскозне волокно. Головні характеристики матеріалу такі:

- комфорт при будь-якій температурі – в холодну пору року вона зігріває, а в жарку в ній, навпаки, прохолодно;
- матеріал відмінно пропускає повітря; – віскоза дуже приємна до тіла;
- склад віскозних тканин не викликає алергію;
- матеріал дуже міцний і зносостійкий;
- тканина майже не електризується; – текстиль добре тримає колір, не вимивається при пранні;
- дуже естетично виглядає, гарно драпірується.

Таким чином, етикетка спідниці з костюмної тканини має наступний вигляд (табл. 3.4) [42]:

Таблиця 3.4

Символи та вимоги догляду на етикетці жіночої спідниці

Символи	Значення
Поліестер 75%, Віскоза 25%	Сировинний склад тканини
	Хімічна чистка виробу може здійснюватися із застосуванням усіх загально-прийнятних органічних розчинників
	Делікатне прання
	Температура нижньої плити праски повинна бути не більше 150 ⁰ С
	Виріб не підлягає вибілюванню засобами, які виділяють хлор
	Виріб не підлягає сушінню у барабанній сушарці. Потрібна особлива обережність

Згідно ДСТУ 2122-93 «Матеріали для одягу. Символи та вимоги для одягу», на етикетці, яка пришивається до лівого бокового шва з виворотної сторони швейного виробу необхідно позначити:

- сировинний склад тканини верху та підкладки швейного виробу,
- можливість прання,
- можливість вибілювання,
- можливості прасування и пресування під дією тепла, спосіб відновлення форми та зовнішнього вигляду за допомогою відповідного приладу,
- сушіння після прання або іншим відповідним способом

3.4. Характеристика ниток і фурнітури

Скріплюючі матеріали – це матеріали, що використовуються для з'єднання деталей та вузлів виробів. До них відносяться швейні нитки та клейові матеріали (клеї, клейові нитки, клейові сітки, клейові павутинки, клейові плівки).

Швейні нитки – основний вид матеріалу для з'єднання деталей швейних виробів. Крім того, нитки можуть використовуватися і як оздоблювальний матеріал [43].

В основу класифікації швейних ниток покладені наступні ознаки: – призначення ниток, – сировинний склад, – спосіб обробки, – структурні показники (кількість складень), – напрямок остаточної скрутки, – лінійна густина. За призначенням швейні нитки поділяють на нитки для з'єднання швейних виробів, взуттєві, для вишивання, хірургічні, для штопання тощо. За сировинним складом швейні нитки розділяють на бавовняні, шовкові, синтетичні, штучні та штапельні. За способом обробки швейні нитки можуть бути чорними, білими, кольоровими, глянцевиими або матовими; бавовняні – мерсеризованими. За структурою існують такі види швейних ниток: скручені, однопіткові, армовані, текстуровані. За кількістю складень бавовняні нитки можуть бути в 3, 6, 9 і 12 складень, синтетичні в 2 і 3 складення, швейний шовк, як правило в 3 складення, вишивальні нитки – від 2 до 6 складень. За напрямком

остаточної скрутки нитки можуть бути правої і лівої крутки. Товщина швейних ниток характеризується торговельним (умовним) номером або лінійною густиною в тексах. Більш тонкі нитки мають більш високі номери. За товщиною швейні нитки поділяються на торгові номери; за міцністю – на торгові марки [44].

Торговий номер – це умовний номер ниток. Більш тонкі нитки мають більш високий торговий номер. Якість швейних ниток характеризується їх міцністю, розтяжністю, пружністю, рівноважним скручуванням, рівністю, міцністю фарбування, відповідним ступенем білизни та відсутністю або наявністю зовнішніх дефектів.

Швейні нитки повинні задовольняти такі основні вимоги: – бути міцними – мати рівномірну товщину та ступінь скручування, – бути гнучкими та еластичними, – мати міцне фарбування або достатній ступінь білизни, – не мати усадки; – бути термостійкими.

Оздоблювальні матеріали – це матеріали, що входять в пакет швейного виробу і використовуються для його оздоблення [45].

За призначенням вони поділяються на 3 групи:

1. Прикладні – це текстильні матеріали, що використовуються для оформлення і зміцнення зрізів на внутрішніх ділянках виробів (стрічка корсажна, стрічка брючна, стрічка капелюшна, стрічка обкантивальна, стрічка еластична, стрічка кіперна і саржева бавовняна, корсетна тощо).

2. Декоративно-прикладні – це текстильні матеріали, які використовують для оформлення зовнішніх країв виробів (стрічки, тасьма, шнури, коса бейка, кант з вшитим руликом, стрічки світловідбиваючі, декоративна резинка тощо).

3. Декоративні – це текстильні матеріали для оздоблення виробів: стрічки, тасьма, мереживо, шнури (плетені, кручені, в'язані), сутаж, в'юнчик, бахрома, кисті, текстильні пришивні і термоклеєві елементи (аплікації, вишивки, емблеми) тощо. Враховуючи це властивості оздоблювальних матеріалів і вимоги, що до них ставляться, будуть різними.

Фурнітура – це допоміжні вироби, що використовуються в одязі для застібання і зручності експлуатації. До них відносяться: гудзики, кнопки, гачки і петлі, застібка-блискавка, стрічка-велкро [46].

Для забезпечення комфорту швейного виробу пропонується наступні скріплюючі матеріали та фурнітура (табл.3.5):

Таблиця 3.5.

Характеристика ниток і фурнітури

Назва	Призначення	Характеристика
Армована нитка 36ЛХ Нитки фірми В«bestexВ», 100% поліестер	Для зшивання деталей виробу та прокладання оздоблювальних строчок	Комплексні синтетичні нитки, мають високу міцність, розтяжність, (подовження), стійкі до стирання, дії хімікатів, в тон тканини верху
Гудзики	Для застібання спідниці	1 гудзик середнього розміру

Для комплекту було розроблено конфекційну карту, з урахуванням вимог до матеріалів, а також використаної фурнітури. Всі зразки вказані з найменуваннями матеріалів та артикулами [44].

Конфекційна карта виробу __Спідниці_ жіночої_

Замальовка моделі	Основні матеріали		Прикладні матеріали	
	Зразки матеріалів	Назва, артикул	Зразки матеріалів	Назва, артикул
1	2	3	6	7
	 <p>Костюмна тканина 25% – віскоза, 75%- поліестер</p>		 <p>Дублірин арт. 806/977/001 «Ten Cate Permess» Голландія Поверхнева щільність 122г/м 100%бавовна</p>	 <p>Клейова павутинка(1.5 см) Арт. 4031 «CLOVER»</p>
			 <p>Армована нитка 36ЛХ Нитки фірми В«bestexВ», 100% поліестер</p>	 <p>Фурнітура Гудзики, гачки</p>

3.5. Вибір раціональної технології обробки швейного виробу

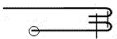

Методи обробки деталей та вузлів визначають рівень якості швейних виробів, що виготовляються, та продуктивність праці [45].

З урахуванням процесу виробництва комплекту, конструктивних особливостей та властивостей матеріалів, з яких виготовлена обрана модель, використовуються два основних види з'єднань. Було підібрано раціональні режими виконання ниткових та клейових з'єднань з їх визначенням по ДСТУ 12807-2003.

З урахуванням конструкції жіночої спідниці і властивостей змішаних тканин рекомендуються режими виконання ниткових і клейових з'єднань, які наведені в таблиці 3.6 і 3.7 [49].

Таблиця 3.6

Режими виконання ниткових з'єднань

Назва шва або операції	Місце використання	Назва стібка	Код стібка	Рекомендовані режими обробки			Код шва	Умовне зображення шва
				Тип та № голки	Номер ниток	кількість стібків в 1см		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Обшивання	Обшивання низу	Двонитковий однолінійний прямий човниковий	301	DBX1 80 (12) Schmetz	150	4	1.01.01	
Зшивний з заправкою	Бічні шви	Чотирьох нитковий дволінійний стачувально-обметувальний ланцюговий	507	DCX27 80 Schmetz	150	4	1.01.02	

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Обшивання	Верхній край поясу, бретель	Двонитковий однолінійний прямий човниковий	301	DBX1 80 (12) Schmetz	150	4	1.01.01	
Зшивання	Виточки	Двохнитковий однолінійний прямий човниково-вий	301	80 (12) Schmetz	150	4	6.05.01	

Таблиця 3.7

Режими виконання клейових з'єднань

Місце використання	Вид клейового матеріалу, артикул, фірма-виробник	Запропоноване обладнання	Технологічні режими		
			Температура С	Час обробки, с	Тиск Бар (Н/см)
Дублювання поясу, бретелі, обшивок	Дублірін арт. 806/977/001 «Ten Cate Permest» Голландія Поверхнева щільність 122г/м 100%бавовна	Прасувальний стіл з витяжкою ELI TE та праскою KB-5988B фірми «Incontro»	140-150	20-30	4-5

У відповідності з властивостями запропонованих для виготовлення сукні жіночої матеріалів, підбираємо раціональні режими ВТО (табл.3.8) [50].

Таблиця 3.8

Режим волого-теплової обробки

Технологічна операція	Місце використання	Обладнання	Технологічні режими	
			Температура, °С	Вологість, %
1	2	3	4	5
Розпрасування	Бічні шви	Праскою KB-5988В фірми «Incontro»	150	30-40
Припрасування	Шов з'єднання.		150	30-40
Запрасування	Підгін низу виробу.		150	30-40

Обираючи раціональні методи обробки виробу, були використані рекомендації літературних джерел та дані передових швейних підприємств. Технічні характеристики швейного обладнання наведено в табл. 3.9. і 3.10.

Таблиця 3.9

Технічні характеристики швейних машин загального та спеціального призначення

Клас, країна виробник, торгова марка	Технологічне призначення	Максимальна швидкість шиття(об/хв)	Тип стібка	Максимальна довжина стібка (мм)	Додаткові відомості
Star-50 «Brother» Японія	З'єднання деталей, прокладання оздоблювальних строчок	5000	Двохнитковий однолінійний прямий, човниковий 301	4,5	Контролер для обрізання нитки
EF4-N11 (FB-N110) «Brother» Японія	Обметування деталей зрізів	7000	Трьохнитковий обметувальний ланцюговий 505	3,7X5,9	Диференціальний транспортир

Таблиця 3.10

Технічна характеристика обладнання для ВТО

Клас, країна-виробник, торгова марка	Технологічне призначення	Додаткові відомості
Прасувальний стіл з витяжкою ELI TE та праскою KB-5988B фірми «Incontro»	Дублювання обшивок, поясу. Внутрішньопроектне та заключне ВТО	Парогенератор подає пар, а вакуумний віднос забирає його надлишки після закінчення ВТО

Технологічна послідовність обробки спідниці залежить від моделі швейного виробу. Відомі класичні та новітні прийоми технологічної обробки окремих вузлів та деталей швейного виробу, що і зумовлює структуру технологічної обробки [51].

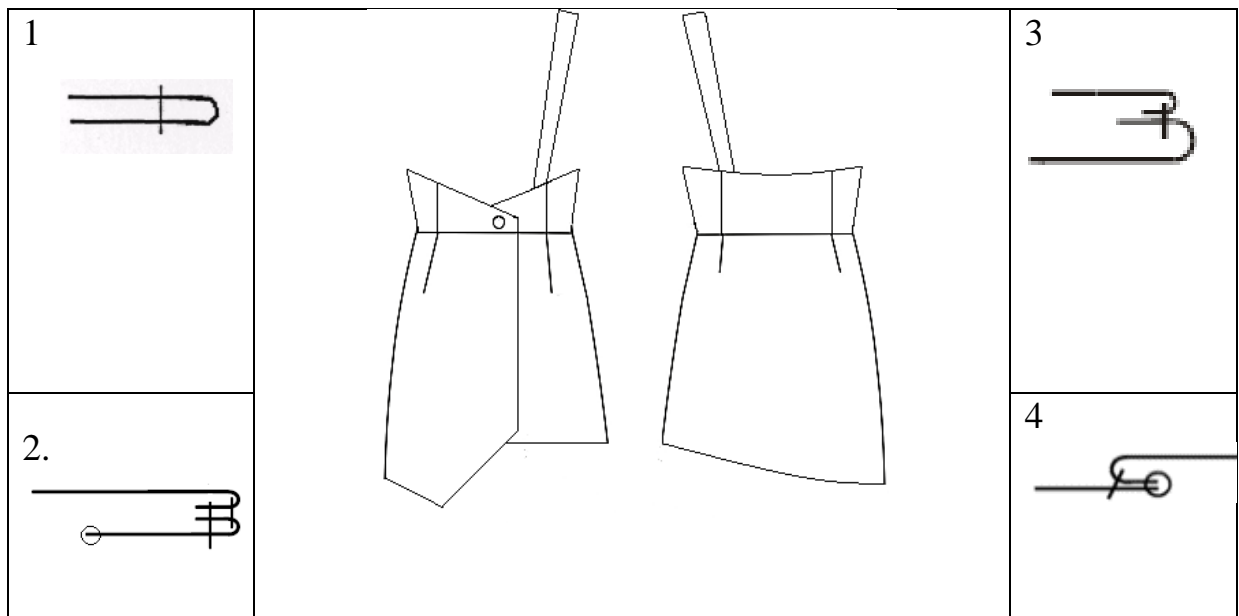

Рис. 3.6. Технічний малюнок з необхідними перерізами вузлів

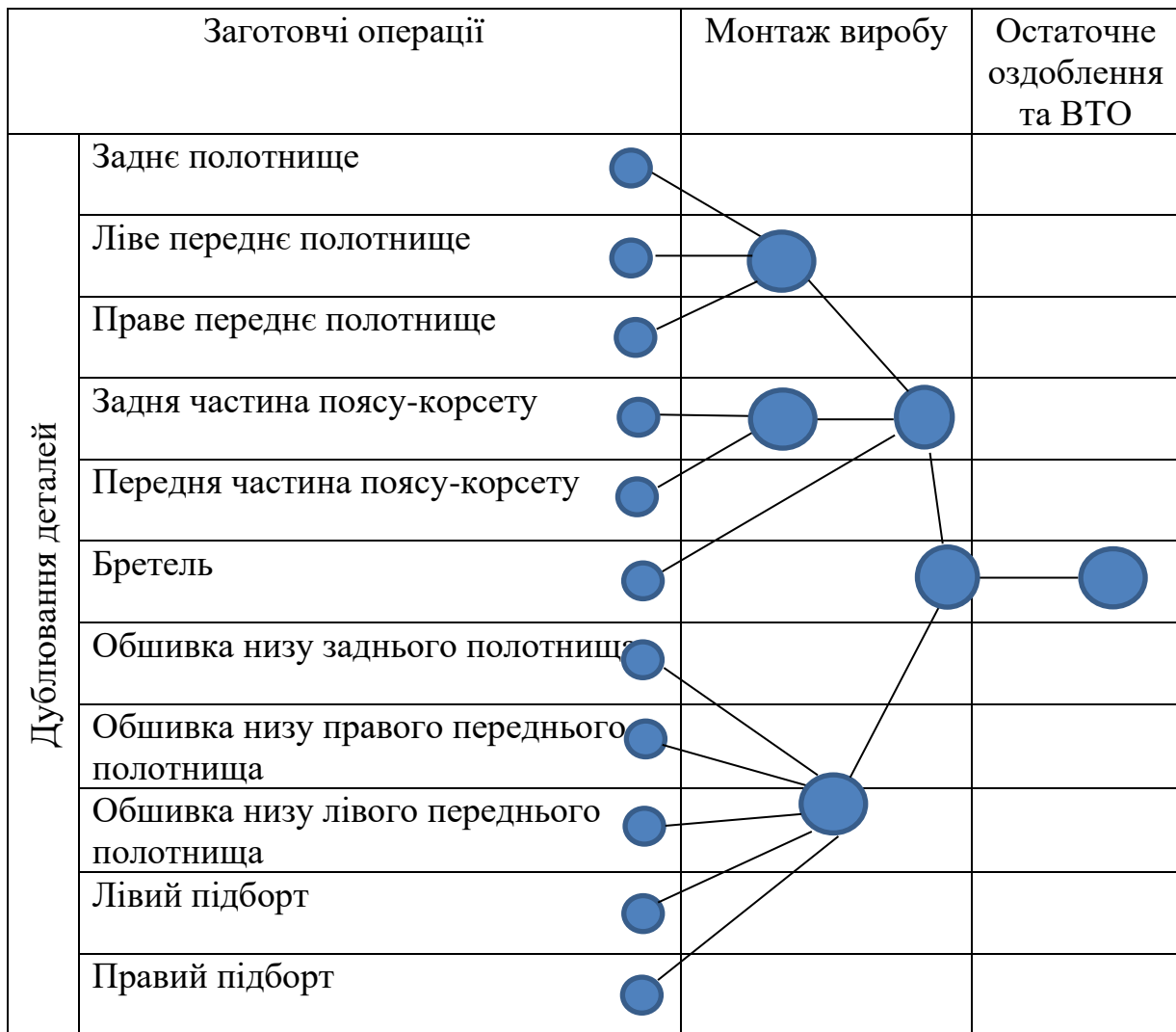

Рис.3.7. Схема технологічного процесу виготовлення жіночої спідниці.

Технологічна послідовність обробки жіночої спідниці розроблена з урахуванням технологічних властивостей костюмних тканин, особливостей сучасних методів виготовлення швейних виробів, запропонованого швейного обладнання та обладнання ВТО та технічного малюнку з необхідними перерізами вузлів.

Висновки до розділу 3

На етапі реалізації комплекту одягу, що представляє проєктний образ колекції, обрано модель на демісезонний період, що відповідає сучасним напрямкам на сезон 2023/24. Комплект складається з спідниці та блузи.

Основне креслення виробу виконано на ґрунті розрахунків, які передбачені прийнятою системою конструювання. Для побудови конструкції було обрано метод застосування типових конструкцій (ТК). Лекала оформлені відповідно до загальноприйнятих умов. Кожна з деталей має таку інформацію: найменування лекал, найменування виробу, номер моделі, найменування деталі і номер у відповідності зі специфікацією, розмір виробу, основні габарити деталі, напрямки нитки основи, лінії відхилень, що допускаються, від часткового напрямку, контрольні надсічки для сполучення деталей при їхньому з'єднанні.

Оцінка ступеня комфортності базується на певних показниках та характеристиках підодягово простору, ненормативні покази яких викликають дискомфорт. Матеріали, з яких виготовляють одяг, також мають свої властивості, які потрібно враховувати для визначення ступеня комфортності. Технологічна послідовність представлена у вигляді схеми технологічного процесу.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Народний одяг, його колорит та орнаментальність – яскравий виразник національної ідентичності. Використовуючи комплекси народного одягу в пошуку нових образних, художньо-композиційних характеристик, необхідно асоціативно переосмислити його основні ознаки: особливості формоутворення, художні властивості традиційних матеріалів, декор, знаково-символічну функцію орнаменту.

Творчий імпульс, що виникає завдяки контакту з таким джерелом натхнення, як національне мистецтво, повинен обов'язково проходити шлях композиційного аналізу, перш ніж втілитися в практичній проектній діяльності. Проектування колекцій сучасного одягу з використанням рис творчого першоджерела, а саме народного костюма, здатне надати сучасному одягу свіжості сприйняття та емоційної виразності творчого джерела. Засобами композиційного формоутворення можуть бути: силуетні і конструктивні особливості, пластика форми, колір, декор, пропорції. Асоціативне, художньо-образне рішення пошуку складових комплексу костюма повинно здійснюватися засобами тектоніки, основними характеристиками якої є узгодження, врівноваженість і цілісність форми.

Таким чином, на основі етнохудожніх традицій відбувається реалізація дизайнерського рішення, а саме розробка творчої колекції молодіжного одягу.

Колекцію розроблено в загальній стилістиці Спорт-кежуал з елементами Спорт-гламур. Структура колекції блокова, за призначенням поділяється на:

1. Блок верхнього одягу;
2. Блок одягу повсякденного призначення;
3. Блок одягу для спорту та прогулянок;
4. Блок одягу для дому та відпочинку.

Розроблено ряд моделей жіночого молодіжного одягу в матеріалі, що повністю відповідають сучасним напрямкам молодіжної моди за означеним стильовим рішенням.

Список використаних джерел

1. Звичаї та традиції народів Північної Америки. URL: https://ua-referat.com/%D0%97%D0%B2%D0%B8%D1%87%D0%B0%D1%97_%D1%82%D0%B0_%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%97_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2%D0%9F%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D0%90%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B8
(дата звернення: 12.11.2022)
2. Чупріна Н.В., Захарчук Є.О. Трансформація та синтез художньокомпозиційних елементів етнічного стилю при формуванні проектного образу в індустрії моди. Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. 2017. XXXIX. С.164-175. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/8982/1/20180326_301.pdf (дата звернення: 12.10.2019).
3. Чорненький Я.Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 390 с.
4. Шевнюк О.Л. Культурологія: Навч. посіб. К.: Знання-Прес, 2004. 353 с.
5. Шейко В.М. Історія світової культури: Навч. посібник/ В.М.Шейко, О.А.Гаврюшенко, О.В.Кравченко; Наук. ред. В.М.Шейко. К.: Арістей, 2006. 408 с.
6. Презентація "Звичаї та традиції індіанців". URL: <https://naurok.com.ua/prezentaciya-zvicha-ta-tradici-indiianciv-77075.html> (дата звернення: 23.12.2022).
7. УСЕ Універсальний словник енциклопедія/ Гол. ред. ради чл.-кор. НАНУ М. Попович.–3-тє вид., перероб., допов. – Київ: Все увито, Новий друк, 2003.
8. Корінний М.М. Короткий енциклопедичний словник з культури. К.: Україна, 2003.384 с.

9. Індіанці. Народи Північної Америки: культура та традиції. URL: <https://thestrip.ru/uk/face/indeicy-narody-severnoi-ameriki-kultura-i-tradicii/> (дата звернення: 08.05.2023).
10. Культура та релігія країн світу: Навчальний посібник/ за ред. А.Г.Банакурського, Г.С.Краснопутського, Л.Л.Сауленка. К.: Професіонал, 2005. 368 с.
11. Культурологія: Навчальний посібник/ Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко, А.Ю.Кондратюк і ін. К.: Центр навч. літератури, 2007. 290 с.
12. Культурологія: Теорія та історія культури: Навчальний посібник/ За ред. І.І.Тюрменко, О.Д.Горбула К.: Центр навч. літератури, 2004. 368 с.
13. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навчальний посібник для студентів вузів/ Ред. А.В.Яртись, В.П.Мельник. 2-е вид., перероб. і допов. Львів:Світ, 2005. 568с.
14. Світова художня культура: Від первісного суспільства до початку середньовіччя: Навчальний посібник для педагог. Вузів / О.П.Щолохова, С.В.Шип, О.Л.Шевнюк, О.М.Семашко. К.: Вища школа, 2004. 175 с.
15. Степовик Д. Релігії, культури і секти світу: посібник з релігієзнавства і сектознавства. К.: Бібліотека українця. 1997. 246 с.
16. Ткачук П.Д. Історія первісного суспільства, стародавнього сходу й античних цивілізацій у термінах, назвах, поняттях і датах. Посібник. Луцьк: Вид-во "Волинська обласна друкарня", 2003. 248 с.
17. Який одяг носили індіанці північної Америки, і як насправді виглядали їхні знамениті головні убори. URL: <https://buildstuff.com.ua/yakij-odyag-nosili-indianci-pivnichno%D1%97-ameriki-i-yak-naspravdi-viglyadali-%D1%97xni-znameniti-golovni-ubori-nacionalnij-odyag-argentini-gaicho-tradicijnij-odyag-narodiv-svitu/> (дата звернення: 09.03.2023)
18. Костюм індіанських племен URL: <https://jak.koshachek.com/articles/kostjum-indianskih-plemen.html> (дата звернення: 14.01.2023)
19. Абрамович С.Д., Тілло М.С., Чікарьова М.Ю. Культурологія: Навч. посіб. К.: Кондор, 2005. 268 с.

20. Антофійчук В.І. Культурологія: Термінологічний словник. 2-е вид., випр. і допов. Чернівці: Книги XXI ст., 2007. 160 с.
21. Багацький В.В., Коримич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч. посіб. 2-е вид., перероб. і допов. К.: Кондор, 2007. 302 с.
22. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія. К., 2005. 186 с.
23. Мода справжніх індіанців. URL: <https://americasroads.us/2017/02/22/%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B0-%D0%BD%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%8F%D1%89%D0%B8%D1%85-%D0%B8%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%86%D0%B5%D0%B2/>
(дата звернення: 09.01.2023)
- 24.7 trends spotted at the Fall/Winter 2023-2024 Fashion Week. URL: <https://www.numero.com/en/fashion-0/tendances-defiles-fashion-week-automne-hiver-2023-2024> (дата звернення: 19.04.2023)
25. We break down the 18 fashion trends to know for Fall-Winter 2023-2024. URL: <https://www.vogue.fr/fashion/galerie/fashion-week-trends-fall-winter-2023-2024>
(дата звернення: 02.05.2023)
- 26.10 women's fashion trends from the fall winter 2023-24 fashion shows. URL: <https://www.lofficielibiza.com/fashion/trend-woman-fashion-trends-runway-autumn-winter-2023-24-look-photos> (дата звернення: 12.05.2023)
27. Метод анкетування. Види анкетування URL: <http://wjournal.com.ua/metod-anketuvannja.html> (дата звернення: 12.03.2023)
28. Сегментування ринку та вибір цільового сегменту. URL: <http://studme.com.ua/12590605/marketing/segmentirovanie-rynka-vybor-tselevogo-segmenta.htm> (дата звернення: 14.04.2023)
29. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид., випр. і доп. К.: ЦУЛ, 2011. 144 с.
30. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. 5-те вид. К.: Професіонал, 2008. 240 с.

31. Ніколаєва Т.В. Тектоніка формоутворення костюма: навчальний посібник. 2-ге вид., переробл. та доповн. К.: Арістей, 2008. 340 с.
- 32.Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 5-те вид., стер. К.: Знання, 2006 307с.
33. 5 Key WGSN Color Trends for Fall 2023-24. URL: <https://www.pinterest.com/pin/5-key-wgsn-color-trends-for-fall-202324--420805158944575438/> (дата звернення: 16.01.2023)
34. Fashion Colors – Trends for Fall-Winter 2023/2024. URL: <https://shop.newtess.com/en/fashion-colors-trends-for-fall-winter-2023-2024/> (дата звернення: 13.03.2023)
- 35.Проектування колекції одягу URL: https://otherreferats.allbest.ru/manufacture/00241514_0.html (дата звернення: 14.04.2023)
36. Мельник М.Т. Індустрія моди. Навчальний посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2013. 265с.
37. Колосніченко М.В., Пашкевич К.Л. Мода і одяг. Основи проектування та виробництва одягу: навч. посібник. К: КНУТД, 2018. 236 с.
38. London Fashion Week URL: <http://www.londonfashionweek.co.uk/> (дата звернення: 14.04.2023)
39. Кокеткин П.П. Промислова технологія одягу: Довідник / Кокеткин П.П., Кочегура Т.Н., Баришнікова В.І. // Загальна характеристика асортименту жіночих суконь. 1988. С. 493-497.
40. Designersua.com URL: <http://designersua.com/> (дата звернення: 05.02.2023)
41. Fashion.ua URL: <http://bestin.ua/fashion-ua/> (дата звернення: 12.01.2023)
42. Paris Fashion Week. URL: <http://www.parisfashionweek.buzz/> (дата звернення: 19.03.2023)
43. Савка Л.В, Скварок М.Ю., Білок Л.В.. Конструювання та моделювання швейних виробів. Легкий одяг: навчальний посібник. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2013. 120 с.

44. ДСТУ 12807-88 «Вироби швейні. Класифікація стібків, строчок і швів». З поправками та змінами: Поправка до ДСТУ 12807-2003 від 01.12.2007
45. Патлашенко О.А. Матеріалознавство швейного виробництва: навч. посібник. К.: Арістей. 2003. 165 с.
46. ДСТУ 6309-93 «Нитки швейні бавовняні і синтетичні. Технічні умови». З поправками та змінами: Поправка до ДСТУ 6309-93 від 19.07.2010
47. Одяг індіанців. Чоловічий та жіночий одяг. Корисгі поради: онлайн журнал. URL: <http://xn--80aimveh.pp.ua/moda/8558-odyag-ndancv-cholovcha-ta-zhnocha-ndanska-odyag.html> (дата звернення: 13.02.2023)
48. Костюм індіанських племен. URL: <https://jak.koshachek.com/articles/kostjum-indianskih-plemen.html> (дата звернення: 21.02.2023)
49. Звичаї і традиції народів Північної Америки. URL: http://4ua.co.ua/culture/xa3ac68a5c43b89521316c27_0.html (дата звернення: 19.03.2023)
50. Cooper J. F. The Apache Diary, 1825. 146p.
51. McWilliams J. Fenimore Cooper's America. Oxford: Oxford University Press, 1990. 195 p.
52. Feest C. F., Kasprzycki S. S. Über Lebenskunst nordamerikanischer Indianer: Katalog. Wie : Museum für Völkerkunde, 1993. 92 p.
53. Tanner J. A Narrative of the Captivity and Adventures of John Tanner (U. S. Interpreter at the Saut de Ste. Marie) during Thirty Years Residence among the Indians in the Interior of North America, 1830. 235p.

ДОДАТКИ

Додаток А.1.

Творчі колажі, що відображують проєктний образ мистецтво корінних народів Північної Америки

Рис.А.1. Мистецтво інуїтів [48]

Рис.А.2. Мистецтво увахо [49]

Рис.А.3. Мистецтво апачі [47]

Рис. А.4. Хутряний промисел (історичний аспект) [23]

Рис. А.5. Хутряний одяг народів Північної Америки [49]

Рис. А.6. Хутряні вироби народів Північної Америки [23]

Рис. А.7. Сучасна інтерпретація хутряних виробів народів Північної Америки [23]

Рис. А.8. Снігові окуляри для захисту очей від опіків народів Північної Америки [48]

Додаток А.2.

Сучасна інтерпретація мистецтва корінних народів Північної Америки в моді
(творчі колажі)

Рис.А.9. Виставка Native Fashion Now [25]

Рис. А.10. Експонати виставки – роботи сучасних дизайнерів [25]

Рис. А.11. Експонати виставки – роботи сучасних дизайнерів [41]

Рис. А.13. Індіанські мотиви – тренди майбутнього сезону [38]

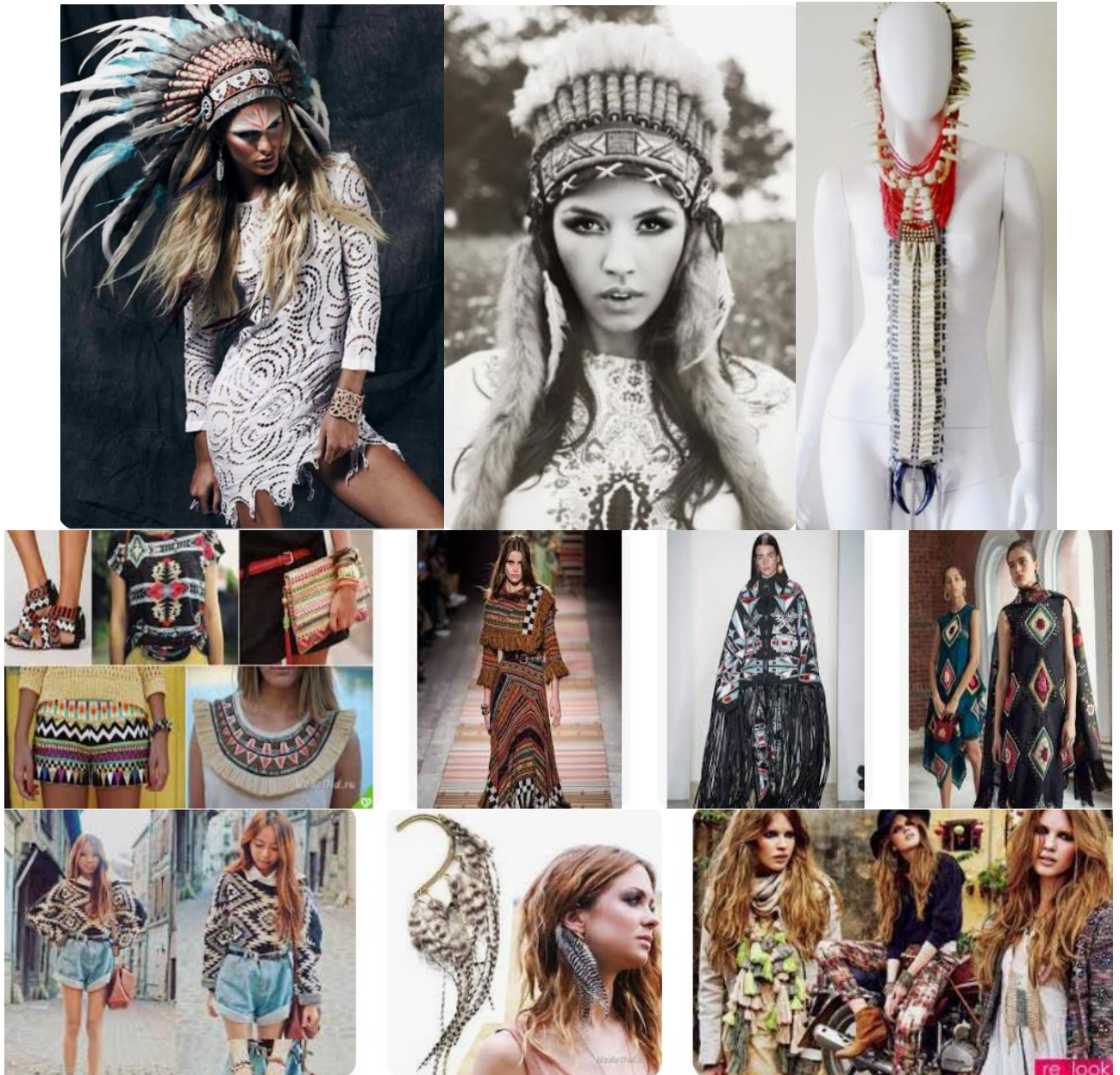

Рис. А.12. Індіанські мотиви в сучасній моді [40]

Додаток Б

Апробація результатів дослідження та дизайн-проекування колекції
спеціального одягу для археологівУДК 001(08)
Н 34

Голова оргкомітету: Коренюк І.О.

Верстка: Зрада С.І.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою «УкрІНТЕІ» в базі даних науково-технічних заходів України та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (Посвідчення №82 від 17.01.2023).

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

Н 34 **Наука сьогодні: від досліджень до стратегічних рішень:** матеріали VI Міжнародної студентської наукової конференції, м. Суми, 2 червня, 2023 рік / ГО «Молодіжна наукова ліга». — Вінниця: ГО «Європейська наукова платформа», 2023. — 268 с.

ISBN 978-617-8126-53-7

DOI 10.36074/liga-inter-02.06.2023

Викладено матеріали учасників VI Міжнародної мультидисциплінарної студентської наукової конференції «Наука сьогодні: від досліджень до стратегічних рішень», яка відбулася 2 червня 2023 року у місті Суми, Україна.

УДК 001 (08)

© Колектив учасників конференції, 2023

© ГО «Молодіжна наукова ліга», 2023

ISBN 978-617-8126-53-7

© ГО «Європейська наукова платформа», 2023

Рис. Б.1. Тези доповіді VI Міжнародної студентської наукової конференції «Наука сьогодні: від досліджень до стратегічних рішень» (ГО «Молодіжна наукова ліга», Суми, 2 червня 2023 року), стор. 1

СЕКЦІЯ 19.**КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО**

Алдошина Аліна Вадимівна, здобувач вищої освіти
кафедри мистецтва та дизайну костюма
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Науковий керівник: Чупріна Наталія Владиславівна, доктор
мистецтвознавства, професор
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

АНАЛІЗ СИМЕТРІЇ ФОРМИ ТА ОРНАМЕНТУ КОСТЮМА НАРОДІВ ПІВНІЧНОЇ АМЕРИКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ПРИНЦИПУ КАЛЕЙДОСКОПА

Основною метою даної роботи стало вивчення принципів використання художніх мотивів національного вбрання різних народів світу через синтез з геометричними принципами організації площини ескіза костюма. На основі аналізу основних форм та членувань національних костюмів різних країн та континентів можна зробити висновок, що силуетні форми багатьох костюмів містять у собі, чи утворюють на перетинах трикутні форми.

Тому саме трикутник, як основну геометричну складову будь-якого орнаменту доцільно використовувати для утворення калейдоскопічних віддзеркалень і знаходження нових ліній та орнаментів у костюмі. При цьому кожний з трикутників розглядається окремо і зберігає своє розташування по відношенню до пропорцій тіла людини (рис. 1).

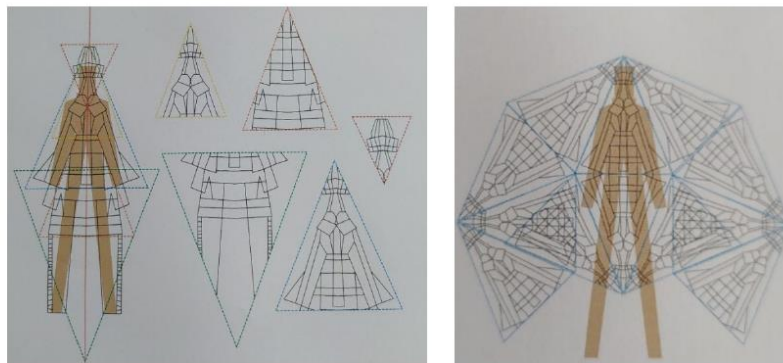

Рис. 1. Узагальнена форма-символ костюмів народів Америки та базові трикутники для віддзеркалень

Але при цьому окремо трикутник може утворювати лише просту костюмну форму, чи не утворювати цілого костюма взагалі. Тому до кожного трикутника доцільно застосовувати принцип калейдоскопу так, щоб кількість віддзеркалених

елементів була достатньою для того, щоб повністю покрити площину та фору тіла людини.

При цьому трикутники обирають за силуетом, розмірами та наповненістю елементами, тому вони утворюють дуже різні поєднання та орнаментальні частини. Деякі трикутники є рівносторонніми, і тому утворюють правильне класичне калейдоскопічне зображення. Але більшість трикутників є лише рівнобічними (довжина їх основи більша або менша за довжину бічних сторін), тому при віддзеркаленні вони накладаються один на одний і утворюють дуже складний орнамент. Місця розташування і форма утвореного орнаменту пр цьому залежать від порядку і напрямку віддзеркалення основного трикутника.

Так, зокрема, у костюмі американських індіанців існує єдність силуетних форм, але спостерігається велике розмаїття довжин елементів костюма. Тому основний орнамент у базовій формі американського костюма утворений перетинами цих довжин з основними силуетними лініями. Віддзеркалення різнонаправлених трикутників різної форми утворюють орнаменти костюма, що нагадують багатошаровий одяг, з багатьма різних форм комірів та манжетів. А віддзеркалення головних уборів із пір'я створюють зображення, схожі на костюм у складку чи смужку.

За допомогою застосування вивчених принципів калейдоскопічних відображень були створені орнаментальні схеми, що стали базою для знаходження основних ліній форм та членувань модного костюма та його декоративних елементів. Перетворення, отримані методом віддзеркалення, створюють дуже складний візерунок, що спрощує перехід до створення ескізів, адже до костюма входять лише деякі з новоутворених ліній, що проходять дизайнерський відбір (рис. 2).

Аналіз причин виникнення певних форм, математичне перетворення їх та адаптація до сучасної модної ситуації дали змогу створити концепцію колекції жіночого одягу (рис. 2). У колекції поєднані принципи організації орнаменту народного вбрання, форми і лінії сформовані калейдоскопічними відображеннями, асортимент відповідає сучасності і заявленій сезонності колекції.

Рис. 3. Базові членування та ескізи колекції жіночого костюма на основі адаптації калейдоскопічних відображень форми символу костюма Америки

В даній роботі був проведений аналіз різноманітних костюмів народів світу, зокрема традиційне вбрання корінних народів Північної та Південної Америки, що дало змогу виділити певні регіональні особливості костюма, форми якого були використані у вигляді узагальнюючих схем та трансформовані у схеми-концепції для розробки орнаментальних площинних рішень в текстильному дизайні та дизайні костюма.

Список використання джерел:

1. Chuprina N.V., Remeniya T.V., Tereshchenko O.H., Frolov I.V. Design of the Contemporary Garments on the Basis of the Transformation of Stylistic And Artistic-Compositional Characteristics of Traditional Decorative Art. *Art and Design*, 2021, №3. С. 30-44.
2. Колосніченко М.В., Чупріна Н.В., Кротова Т.Ф., Олішевська Т.М. Проектування модного одягу на основі принципів параметричного дизайну. *Art and Design*. 2020. №1. Р. 129 – 141.
3. Офіційний сайт журналу Vogue URL: <https://vogue.ua/>.
4. Офіційний сайт журналу Elle URL: <https://elle.ua/>.
5. Офіційний сайт журналу Officiel URL: officiel-online.com.

Рис. Б.5. Сертифікат учасника VI Міжнародної студентської наукової конференції «Наука сьогодення: від досліджень до стратегічних рішень» (ГО «Молодіжна наукова ліга», Суми, 2 червня 2023 року).

Рис. Б.6. Дизайн-проект колекції одягу (заявка), який представлено в програмі ХХХІІІ Міжнародного конкурсу молодих дизайнерів-модельєрів «Печерські каштани» (Київ, КНУТД, 2023 року).